

Crna Gora
Ministarstvo javne uprave

**IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA
STRATEGIJE SAJBER BEZBJEDNOSTI 2022-2026, ZA
2022-2023, SA PREDLOGOM AKCIONOG PLANA ZA
2024. GODINU**

Podgorica, septembar 2024. godine

Sadržaj

I Uvodni rezime	3
II Informacija o napretku u postizanju operativnih ciljeva	8
OC 1: Unapređenje ljudskih i finansijskih resursa	8
OC 2: Efikasan mehanizam za odgovor na sajber incidente	10
OC 3: Unapređenje mjera prevencije i edukacije o sajber bezbjednosti	19
OC 4: Poboljšanje odgovora na sajber kriminal.....	25
OC 5: Osnajzen i harmonizovan sistem zaštite podataka	27
OC 6: Razvoj i unapređenje saradnje s nacionalnim i međunarodnim partnerima	29
OC 7: Uspostavljen sistem zaštite kritične informatičke infrastrukture.....	32
III Tabela za izvještavanje o sprovedenim aktivnostima	38
IV Preporuke za naredne faze sprovođenja strateškog dokumenta	65
Akcionni plan za 2024. godinu	66

I Uvodni rezime

U saradnji sa nadležnim institucijama za oblast sajber bezbjednosti, Ministarstvo javne uprave je, u skladu sa Uredbom o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata („Službeni list CG“, br. 54/2018) i Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata, pripremilo Izvještaj o realizaciji Akcionog plana Strategije sajber bezbjednosti Crne Gore 2022-2026, za 2022 i 2023. godinu, sa predlogom Akcionog plana za 2024. godinu.

Strategija sajber bezbjednosti Crne Gore 2022-2026. usvojena je na sjednici Vlade u decembru 2021. godine sa Akcionim planom za period 2022-2023. godine. Strategija je rezultat sprovedenih aktivnosti na planu analize zakonodavnog i organizacionog okvira i postojećih mehanizama za odgovor na sajber incidente, kao i širokih konsultacija koje je Ministarstvo javne uprave sprovelo sa predstavnicima/cama akademske zajednice, privrede, civilnog sektora i ostale zainteresovane javnosti, uz podršku međunarodnih eksperata/kinja.

Izazovi i problemi u oblasti sajber bezbjednosti Crne Gore koji su identifikovani u sprovedenoj Analizi stanja, adresirani su kroz strateški cilj: **Crna Gora u oblasti sajber bezbjednosti posjeduje održiv sistem za efikasno otkrivanje i odbranu od kompleksnih vektora sajber napada i prijetnji**. Dostizanju postavljenog strateškog cilja pretpostavljeno je ostvarivanje 7 operativnih ciljeva kroz realizaciju aktivnosti planiranih kroz prateće akcione planove.

Izvještaj, sa predlogom Akcionog plana za 2024. godinu, je prezentovan Savjetu za informacionu bezbjednost, koji zadužen za monitoring sprovođenja Strategije, odnosno akcionih planova za njenu implementaciju, nakon čega je upućen na usvajanje Vladi Crne Gore.

Akcionim planom za 2022-2023. godinu planirano je sprovođenje ukupno 64 aktivnosti od kojih:

- a) 22 aktivnosti započelih u 2022. godini sa rokom završetka u 2022;
- b) 29 aktivnosti započelih u 2022. godini, sa rokom završetka u 2023, i
- c) 13 aktivnosti čiji početak realizacije se odnosi na 2023. godinu.

Od ukupno 64 aktivnosti koliko je predviđeno da bude realizovano tokom 2022. i 2023. godine, 19 aktivnosti je uspješno realizovano, 19 aktivnosti je djelimično realizovano, dok 26 planiranih aktivnosti nisu realizovane. Procentualno izraženo, 60% aktivnosti je realizovano ili djelimično realizovano, dok 40% aktivnosti nije realizovano.

U nastavku je dat grafički prikaz stepena realizacije aktivnosti planiranih da budu realizovane tokom 2022. i 2023. godine.

Grafik 1: Stepen realizacije aktivnosti

Planirane aktivnosti po operativnim ciljevima:

OC 1: Unapređenje ljudskih i finansijskih resursa - Akcionim planom planirano je ukupno 4 aktivnosti, od kojih 3 su djelimično realizovane, a jedna nije.

OC 2: Efikasan mehanizam za odgovor na sajber incidente - Akcionim planom planirana je ukupno 21 aktivnost, od kojih 5 aktivnosti je realizovano, 6 djelimično, dok 10 aktivnosti nije realizovano.

OC 3: Unapređenje mjera prevencije i edukacije o sajber bezbjednosti – Akcionim planom planirano je ukupno 15 aktivnosti, od kojih je 7 realizovano, dok su dvije djelimično realizovane, a 6 nije realizovano.

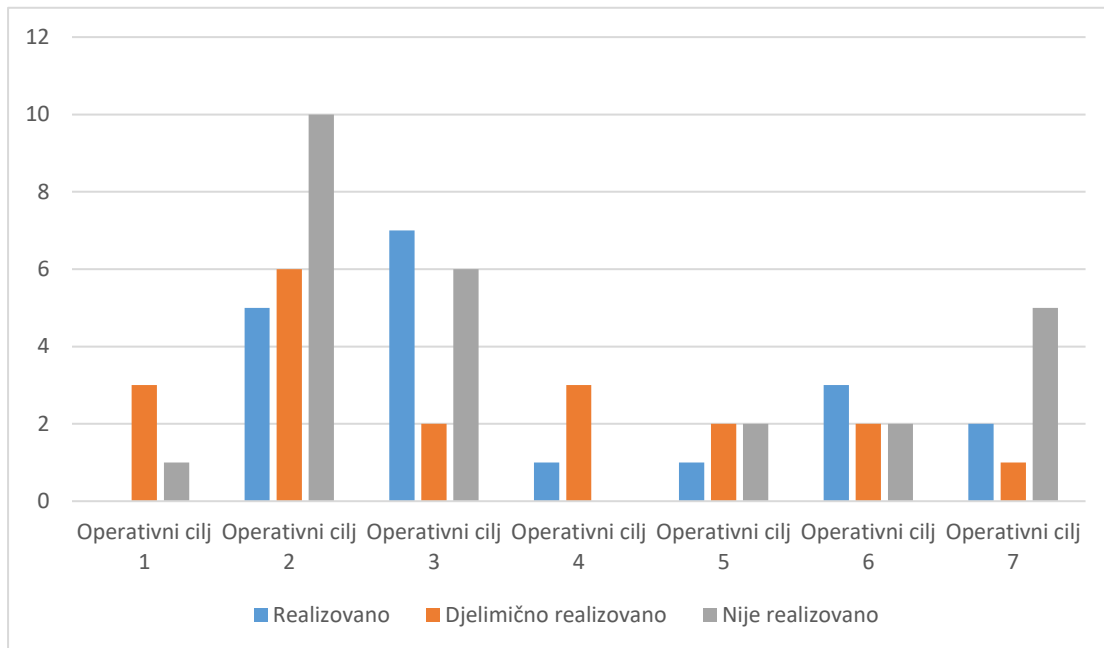
OC 4: Poboljšanje odgovora na sajber kriminal - Akcionim planom planirano je ukupno 4 aktivnosti, od kojih je jedna realizovana, dok su 3 djelimično realizovane.

OC 5: Osnažen i harmonizovan sistem zaštite podataka - Akcionim planom planirano je ukupno 5 aktivnosti, od kojih je jedna aktivnost realizovana, dvije djelimično, dok dvije aktivnosti nisu realizovane.

OC 6: Razvoj i unapređenje saradnje s nacionalnim i međunarodnim partnerima/kinjama - Akcionim planom planirano je ukupno 7 aktivnosti, od kojih su 3 realizovane, dvije djelimično realizovane, dok su dvije ostale nerealizovane.

OC 7: Uspostavljen sistem zaštite kritične informatičke infrastrukture - Akcionim planom planirano je ukupno 8 aktivnosti, od kojih su dvije realizovane, jedna djelimično, dok je 5 ostalo nerealizovano.

U nastavku je dat i grafički prikaz broja realizovanih, djelimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti, po operativnim ciljevima.

Grafik 2: Prikaz broja realizovanih, djelimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti, po operativnim ciljevima

Kao razlog za kašnjenje ili nerealizaciju aktivnosti, nadležne institucije navele su:

- česte organizacione promjene i promjene rukovodećeg kadra tokom 2022. uslovljene izglasavanjem nepovjerenja 42. i 43. Vladi Crne Gore, kao i izborom 44. Vlade Crne Gore tokom 2023. godine;
- sajber napad na vladinu informatičku infrastrukturu i informaciono-komunikacionu mrežu sredinom III kvartala 2022. godine koji uticao na usmjeravanje resursa i kapaciteta na rješavanje problema;
- povezanost i uslovljenost aktivnosti što podrazumjeva da u slučaju zastoja u realizaciji jedne aktivnosti dolazi do lančane reakcije, odnosno onemogućavanja realizacije povezanih aktivnosti;
- kašnjenja u sprovođenju javne nabavke; i
- nedovoljna sredstva.

Kada su u pitanju **finansijska sredstva** - za realizaciju Akcionog plana za period 2022-2023. ukupno je planirano 3.532.000,00 eura, od kojih realizovano prema dostupnim informacijama svega 796.000,00 eura. Razlozi zašto planirana sredstva nisu utrošena mogu se dominantno naći u izostanku realizacije određenih aktivnosti, preusmjeravanju sredstava na druge aktivnosti, te organizacionim izmjenama u državnoj upravi uslovljenim izborima 43. i 44. Vlade Crne Gore tokom 2022. i 2023. godine.

U nastavku dat je **kratak osvrt na ostvareni napredak** nakon implementacije Akcionog plana, i to:

- **Na sjednicama Savjeta za informacionu bezbjednost obezbijeđeno je ad hoc učešće predstavnika/ca privatnog sektora**, a sve u cilju podizanja svijesti o značaju pitanja sajber bezbjednosti, te neophodnosti intenziviranja saradnje na tom polju;
- U cilju preduzimanja mjera i aktivnosti za otklanjanje posljedica sajber napada iz avgusta 2022. godine i sprječavanje nastanka novih, Ministarstvo javne uprave je **formiralo Operativni tim za suprotstavljanje sajber napadima** koji je donio preporuke i mjere u više navrata, koje su dostavljene svim organima državne uprave. Shodno navedenom, organi su, u koordinaciji sa službenicima Ministarstva javne uprave, tokom 2022. godine radili na oporavku od sajber napada.
- **Usvojen predlog novog organizacionog okvira** koji integrisan u sistematizaciju MO i Organizacijsko-formacijsku strukturu VCG (OFS), sa ciljem unaprjeđenja sajberkomandovanja u domenu vojnih operacija, u skladu sa NATO ciljevima sposobnosti.
- **Izvršena je analiza i donijet Program** stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih i lokalnih službenika/ca i namještenika/ca u oblasti sajber bezbjednosti od strane Uprave za ljudske resurse;
- **Unaprijeđena je saradnja na bilateralnom i multilateralnom planu** što se ogledalo u realizaciji sledećih aktivnosti:
 - **uspostavljena je sa CERT-om Belgije razmjena informacija** o sajber prijetnjama, malverima i indikatorima kompromitacije posredstvom MISP platforme,
 - **implementirana je interna kampanja „Sajber higijena“**, koju je realizovala Vlada Crne Gore u saradnji sa Britanskom Ambasadom u Podgorici, u okviru koje zaposleni/e u Vladinom CIRT-u su pripremili/e tri (3) edukativna video sadržaja, objavljena u okviru pod-portala Vlade (<https://www.gov.me/budite-sajber-svjесni>),
 - U okviru projekta „Cybersecurity Rapid Response for Albania, Montenegro and North Macedonia“, koji je finansiran od strane EU, u saradnji sa eGA (e-Governance Academy) **podržana organizacija 16 obuka iz oblasti rješavanja sajber kriza, kriznog menadžmenta i sajber higijene**. Predmetne obuke pohađalo je 260 zaposlenih iz 20 državnih i privatnih institucija (koje su prepoznate kao nosioci kritičnih informatičkih servisa). Kroz isti projekat obezbijeđen je angažman dva eksterna eksperta/tkinje, a dogovorena je nabavka opreme u vrijednosti oko 60 hiljada eura, za snaženje tehničkih kapaciteta i opremanje Vladinog CIRT-a za sprovođenje forenzike.
 - U okviru projekta „Cybersecurity Capacity Building in the Western Balkans“ koji finansira EU u vrijednosti od 5 miliona eura za zemlje

Zapadnog Balkana, a implementira Estonska eGa, u periodu mart 2023-mart 2026. fokus je stavljen na:

- *jačanje organizacionih vještina javne uprave i institucija nadležnih za sajber bezbjednost i unapređenje kapaciteta i mehanizama za saradnju;*
- *upoznavanje sa „akijem“ EU i međunarodnim standardima u oblasti sajber bezbjednosti; kao i na*
- *jačanje mehanizama za upravljanje sajber rizikom i krizama, te snaženje operativnih kapaciteta CIRT-ova u zemljama Zapadnog Balkana.*

- **Intenzivirano učešće predstavnika/ca nadležnih institucija na vježbama** u organizaciji NATO, EU, OEBS-a i drugih međunarodnih partnera/ki.

Dodatno, iako aktivnosti nisu bile planirane Akcionim planom 2022-2023, usled njihovog značaja za dugoročno ostvarivanje operativnih ciljeva, izdvojeno je:

- **donošenje Odluke o uvećanju zarada** za 30% zaposlenima na poslovima informacione bezbjednosti krajem 2022. godine na sjednici Vlade, a na inicijativu Ministarstva javne uprave,
- **formiranje Direkcije za informacionu bezbjednost**, odnosno Vladinog CIRT-a sa funkcijom sigurnosno-operativnog centra nadležnog za monitoring mreže državnih organa i rješavanje sajber incidenata koji se dese u državnim organima;
- **uspostavljanje portala cirt.gov.me**, koji je dizajniran na način da funkcioniše kao centralna tačka za razmjenu informacija o sajber bezbjednosti između Vlade i ostalih zainteresovanih strana, uključujući privatni sektor i građane/ke. Portal omogućava pristup resursima, uputstvima i najboljim praksama za poboljšanje sajber bezbjednosti i svijesti o sajber prijetnjama, kao jednom od uspostavljenih mehanizama u cilju podizanja svijesti o ovom problemu.
- **pripremanje**, u okviru Digitalne akademije - platforme za edukaciju državnih službenika/ca i građana/ki, **pilot projekta Sajber bezbjednost - bezbjednosna kultura i zaštita podataka;**
- **potpisivanje**, na marginama Samita lidera Berlinskog procesa, od strane zemlja osnivača - Crne Gore, Francuske i Slovenije, **Ugovora o osnivanju Centra za sajber kapacitete Zapadnog Balkana (WB3C)** sa sjedištem u Podgorici, čime obezbjeđeno da Crna Gora postane edukativni čvor u oblasti sajber bezbjednosti na Zapadnom Balkanu.

Tako je u toku 2023. godine održano ukupno četiri treninga/obuke, na kojima je učešće uzelo oko 50 predstavnika/ca država Zapadnog Balkana. Teme navedenih treninga su obuhvatale oblast sajber higijene, ulogu žena u sajber bezbjednosti, jačanje sajber kapaciteta kod predstavnika kritične infrastrukture, kao i jedinica policijskih i sudskih struktura.

II Informacija o napretku u postizanju operativnih ciljeva

OPŠTI PREGLED

Akcioni plan za sprovođenje Strategije za 2022-2023. definiše 7 operativnih ciljeva za realizaciju strateškog cilja:

Crna Gora u oblasti sajber bezbjednosti posjeduje održiv sistem za efikasno otkrivanje i odbranu od kompleksnih vektora sajber napada i prijetnji.

Kroz svaki operativni cilj definisan je indikator učinka za praćenje istog, sa početnim vrijednostima indikatora u 2021. godini i ciljnim vrijednostima do 2024, odnosno do 2026. godine. Od ukupno 11 definisanih indikatora učinka, kada govorimo o prelaznim vrijednostima istih do 2023. godine notirano je da je kod 4 indikatora u 2023. godini dostignuta vrijednost koja prevazilazi cilj postavljen za 2026. godinu, kod jednog indikatora je dostignuta vrijednost koja prevazilazi cilj postavljen za 2024. godinu, kod 4 indikatora evidentiran je trend rasta početnih vrijednosti, dok kod 2 indikatora vrijednosti u 2023. ostale su nepromijenjene u odnosu na početne.

U nastavku je za svaki operativni cilj posebno dat tabelarni prikaz ostvarenog napretka u dostizanju ciljnih vrijednosti definisanih indikatora učinka, kao i opis preduzetih radnji nadležnih resora i institucija na realizaciji aktivnosti planiranih u okviru predmetnih operativnih ciljeva, uz obrazloženja nerealizacije ili djelimične realizacije određenih aktivnosti.

Operativni cilj 1: UNAPREĐENJE LJUDSKIH I FINANSIJSKIH RESURSA

Indikator učinka	Početna vrijednost	Prelazne vrijednosti do 2023.	TREND	Ciljna vrijednost do 2024.	Ciljna vrijednost do 2026.
Procentualno povećanje budžetskih izdvajanja za razvoj sajber kapaciteta.	Nakon usvajanja budžeta za 2022. godinu vrijednost će biti definisana.	21%		10% uvećana budžetska izdvajanja u ANB, MO, MJUDDM, MVP, MUP, UP, Forenzičkom centru, DZZTP, CIRT u odnosu na budžetska izdvajanja u 2022. godini.	20% uvećana budžetska izdvajanja u ANB, MO, MJUDDM, MUP, UP, MVP, Forenzičkom centru, DZZTP, CIRT u odnosu na budžetska izdvajanja u 2022. godini.
Broj zaposlenih u MO, MJUDDM, MUP, MVP, UP, Forenzičkom centru, DZZTP i CIRT-u koji/e se bave pitanjima sajber bezbjednosti.	35	37		42	52

Opis realizacije planiranih aktivnosti:

1.1. Učešće članova/ica Vlade na sjednicama Savjeta za informacionu bezbjednost

Indikator rezultata: Na najmanje dvije godišnje sjednice Savjeta za informacionu bezbjednost učešće uzeli članovi/ice Vlade

Status realizacije: Nerealizovano

Česte organizacione izmjene tokom 2022. i 2023. godine uslovljene izglasavanjem nepovjerenja 42. Vladi, izborom 43. Vlade, izglasavanjem nepovjerenja 43. Vladi, kao i izborom 44. Vlade uticale na realizaciju aktivnosti. Prenijeti u Akcioni plan za 2024. godinu.

1.2. Izrada godišnje Informacije o potrebnim budžetskim sredstvima za unaprijeđenje sajber bezbjednosti

Indikator rezultata: Vlada je usvojila informacije i podržala kroz zaključke izdvajanje sredstava za unaprijeđenje sajber bezbjednosti.

Status realizacije: Djelimično realizovano

Budući da ne postoji centralizovani sistem finansiranja oblasti „sajber bezbjednost“, već svaka institucija ima kroz godišnje zakone o budžetu opredijeljena sredstva, preporuka da se u AP za 2024. planira aktivnost čiji indikator rezultata će biti korigovan i glasiti „Institucije članovi/ce Savjeta za informacionu bezbjednost pripremile su i prezentovale analize potrebnih finansijskih sredstava za unapređenje sajber bezbjednosti u njihovim institucijama na tematskoj sjednici Savjeta za informacionu bezbjednost kojoj prisustvovao predstavnik Ministarstva finansija radi pravovremenog planiranja potrebnih sredstava kroz Budžet za 2025. godinu.

1.3. Izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kako bi se obezbijedilo povećanje broja zaposlenih u institucijama obuhvaćenih godišnjom Informacijom planiranom kroz aktivnost 1.2

Indikator rezultata: Izmijenjeni Pravilnici

Status realizacije: Djelimično realizovano

Nadležne institucije su pripremile nove izmjene i dopune Pravilnika, uslovljeno formiranjem nove, 44. Vlade Crne Gore, ali je kod pojedinih usvajanje prolongirano za 2024. godinu.

1.4. Popunjavanje radnih mjesta u skladu sa izmjenjenim pravilnicima u institucijama obuhvaćenih godišnjom Informacijom planiranom kroz aktivnost

Indikator rezultata: Popunjena radna mjesta u skladu sa izmjenjenim pravilnicima

Status realizacije: Djelimično realizovano

Ministarstvo javne uprave je kroz akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji u okviru Direkcije za informacionu bezbjednost, odnosno Vladinog CIRT-a uvela broj izvršilaca, ali je zbog izbornih ciklusa raspisivanje oglasa i popunjavanje sistematizovanih radnih mjesta prolongirano.

Agencija za nacionalnu bezbjednost uložila je značajne napore u cilju stvaranja administrativnih kapaciteta za borbu protiv sajber kriminala i šijunaže, koji uz terorizam i organizovani kriminal, postaje najveći bezbjednosni izazov današnjice. Iz navedenog razloga, Agencija je tokom 2021. i 2022. godine izvršila analizu trenutnog stanja na osnovu koje je planirala naredne korake u suprotavljanju izazovima ove vrste. Na osnovu analize je procijenjeno da je potrebno povećati broj službenika/ca koji će se baviti ovom problematikom pa je i napravljen predlog za povećanjem broja radnih mjesta. I ne samo navedeno, krajem prethodne godine izvršen je prijem 2 službenika/ce, a tokom 2023. godine izvršen je prijem još dva službenika/ce.

Takođe, Agencija je izvršila planiranje budžetskih sredstava opredijeljenih za sajber bezbjednost i dobila je uvećanje budžetskih sredstava na poziciji unapređenja tehničkih kapaciteta, što je i realizovalo nabavkom naprednih alata.

U 2022. godini u **Direkciji za zaštitu tajnih podataka** zaposlen je samo jedan novi službenik/ca. Sredstva neophodna za realizaciju nisu odobrena Budžetom za 2023. godinu. Novi rok za realizaciju je III kvartal 2024. godine.

Ministarstvo unutrašnjih poslova je aktom o organizaciji i sistematizaciji u julu 2022. uvelo broj izvršilaca u Službi za informacione tehnologije čime su se postavljaju okviri za jačanje otpornosti od sajber prijetnji i napada, dok je u 2023. godini raspisano 5 javnih oglasa za popunjavanje upražnjenih radnih mjesta.

U **Ministarstvu odbrane** popunjavanja radnih mjesta u skladu sa izmjenjenim pravilnicima nije bilo.

Operativni cilj 2: EFIKASAN MEHANIZAM ZA ODGOVOR NA SAJBER INCIDENTE

Indikator učinka	Početna vrijednost	Prelazne vrijednosti do 2023.	TREND	Ciljna vrijednost do 2024.	Ciljna vrijednost do 2026.
Procenat uspješno riješenih sajber incidenata prijavljenih CIRT-u, odnosno Agenciji sa sajber bezbjednost.	80%	96.7%		85%	90%
Broj službenika/ca za podršku vojnim operacijama u oblasti sajber bezbjednosti.	12	13		16	20

Opis realizacije planiranih aktivnosti:

2.1. Izmjene i dopune Zakona o informacionoj bezbjednosti i Zakona o tajnosti podataka radi stvaranja zakonskih preduslova za formiranje novog tijela – Agencije za sajber bezbjednost.

Indikator rezultata: Usvojeni zakoni o izmjenama i dopunama Zakona o informacionoj bezbjednosti i Zakona o tajnosti podataka.

Status realizacije: Nije realizovano

Usvajanje Zakona o informacionoj bezbjednosti nije realizovano u prvobitnom roku usljed čestih organizacionih izmjena uslovljenih izglasavanjem nepovjerenja 42. i 43. Vladi tokom 2022. godine, sajber napada u III kvartalu 2022. na vladinu informatičku infrastrukturu i informaciono-komunikacionu mrežu koji uticao na usmjeravanje resursa i kapaciteta Ministarstva javne uprave na rješavanja problema, te organizacionih izmjena uslovljenih formiranjem 44. Vlade. Rok za donošenje Zakona je pomjeren za II kvartal 2024. godine.

Budući da je utvrđeno da je kroz novi Zakon o informacionoj bezbjednosti moguće riješiti pitanje stvaranja zakonskog osnova za formiranje Agencije za sajber bezbjednost, neće biti potrebno za te svrhe mijenjati Zakon o tajnosti podataka.

2.2. Izmjene Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave u pravcu osnivanja novog organa uprave – Agencije za sajber bezbjednost.

Indikator rezultata: Usvojena Izmjena Uredbe

Status realizacije: Nije realizovano

Osnivanje Agencije za sajber bezbjednost biće realizovano donošenjem Odluke o osnivanju od strane Vlade Crne Gore, a po usvajanju Zakona o informacionoj bezbjednosti. Razlozi za kašnjenje navedeni u obrazloženju aktivnosti 2.1.

Kako nije potrebno mijenjati Uredbu da bi se Agencija osnovala, od implementacije ove aktivnosti se odustalo.

2.3. Izrada i usvajanje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije za sajber bezbjednost.

Indikator rezultata: Usvojen Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije za sajber Bezbjednost

Status realizacije: Nije realizovano

Kako je donošenje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije uslovljen njenim osnivanjem, a osnivanje donošenjem Zakona o informacionoj bezbjednosti, rok realizacije ove aktivnosti je korigovan i prenijet u Akcioni plan za 2024. godinu.

2.4. Popunjavanje minimum 50% radnih mjesta planiranih u skladu sa Pravilnikom

Indikator rezultata: Popunjeno 50% radnih mjesta u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije za sajber bezbjednost.

Status realizacije: Nije realizovano

Popunjavanje radnih mjesta je uslovljeno donošenjem Pravilnika, odnosno osnivanjem Agencije zbog čega potrebna promjena roka i procenta popunjenosti radnih mjesta do kraja 2024. godine sa 50% na 20% zbog vremena potrebnog za sprovođenje procedure raspisivanja oglasa i popunjavanja oglašanih radnih mjesta.

Aktivnost potrebno u preformulisanim obliku prenijeti u Akcioni plan za 2024.

2.5. Nabavka i implementacija tehničke opreme u skladu sa zaključcima iz Informacije o potrebi fomiranja novog organa uprave – Agencije za sajber bezbjednosti koju je usvojila Vlada.

Indikator rezultata: Izvršena nabavka i implementacija tehničke opreme.

Status realizacije: Nije realizovano

Nabavka i implementacija tehničke opreme nije bila moguća jer Agencija nije osnovana. Čeka se usvajanje Zakona o informacionoj bezbjednosti.

2.6. Izmjena Zakona o informacionoj bezbjednosti u cilju definisanja načina upravljan situacijama izazvanim sajber prijetnjama

Indikator rezultata: Izmijenjen Zakon o informacionoj bezbjednosti.

Status realizacije: Nije realizovano

Usvajanje Zakona nije realizovano u prvobitnom roku usljed čestih organizacionih izmjena uslovljenih izglasavanjem nepovjerenja 42. i 43. Vladi, i izborom 44. Vlade, te sajber napada u III kvartalu 2022. godine na vladinu informatičku infrastrukturu i informaciono-komunikacionu mrežu koji uticao na usmjeravanje resursa i kapaciteta Ministarstva javne uprave na rješavanja problema.

2.7. Priprema Pravilnika o upravljanju kriznim situacijama izazvanim sajber prijetnjama.

Indikator rezultata: Usvojen Pravilnik

Status realizacije: Nije realizovano

Priprema i usvajanje Pravilnika uslovljena donošenjem Zakona o informacionoj bezbjednosti.

2.8. Priprema Pravilnika o bližem načinu uspostavljanja zaštite od računarskih bezbjednosnih incidenata na internetu i drugih rizika bezbjednosti informacionih sistema, kao i koordinacije prevencije i zaštite.

Indikator rezultata: Usvojen Pravilnik

Status realizacije: Nije realizovano

Priprema i usvajanje Pravilnika uslovljena donošenjem Zakona o informacionoj bezbjednosti. Potrebno prenijeti aktivnost u Akcioni plan za 2024.

2.9. Formiranje interresornog operativnog tima za koordinaciju odgovora na sajber incidente.

Indikator rezultata: Formiran interresorni operativni tim sa koordinaciju odgovora na sajber incidente

Status realizacije: Realizovano

U cilju preduzimanja mjera i aktivnosti za otklanjanje posljedica sajber napada iz avgusta 2022. godine i sprječavanje nastanka novih, Ministarstvo javne uprave je formiralo Operativni tim za suprotstavljanje sajber napadima koji je donio preporuke i mjere u više navrata, koje su dostavljene svim organima državne uprave. Shodno navedenom, organi su, u koordinaciji sa službenicima/ama Ministarstva javne uprave, tokom 2022. godine radili/e na oporavku od sajber napada.

2.10. Učešće na sjednicama Savjeta za informacionu bezbjednost predstavnika privatnog sektora i akademske zajednice.

Indikator rezultata: Na najmanje dvije sjednice Savjeta za informacionu bezbjednost učešće uzeli predstavnici/e privatnog sektora i akademske zajednice.

Status realizacije: Djelimično realizovano

Predstavnik/ca privatnog sektora - Privredne komore Crne Gore redovno prisustvuje sjednicama Savjeta za informacionu bezbjednost, dok je ad hoc uključivanje predstavnika/ca akademske zajednice planirano tokom 2024. godine.

2.11. Ažuriranje liste lokalnih CIRT-ova

Indikator rezultata: Ažurirana lista

Status realizacije: Realizovano

U skladu sa aktivnostima Direkcija za zaštitu tajnih podataka kontinuirano radi na uspostavljanju sistema zaštite od računarskih bezbjednosnih incidenata na internetu kroz određivanje kontakt osoba u institucijama koje će sarađivati sa CIRT-om.

2.12. Uspostavljanje tehničkih kapaciteta CIRT-a

Indikator rezultata: Nabavljena oprema; Nabavljeni sistemi; Implementirani sistemi

Status realizacije: Djelimično realizovano

Neophodna sredstva za realizaciju ove aktivnosti su 300 000,00€. Bužetom je za 2022. godinu odobreno 110 000,00€. U 2022. godini za realizaciju aktivnosti utrošeno 73 000,00€. Ostatak sredstava, 37 000,00€ je preusmjeren Upravi za katastar i državnu imovinu, ali Uprava nije realizovala tender. Budžetom za 2023. odobreno je i utrošeno 70 700,00€ . Ukupno utrošeno 143.700,00 eura.

Novi rok za realizaciju aktivnosti je IV kvartal 2024. godine.

2.13. Implementacija mehanizama za zaštitu, monitoring sajber prijetnji, upravljanje ranjivostima, analizu i forenziku sajber incidenata

Indikator rezultata: Implementiran SEIM (eng. Security Event Information System) sistem za monitoring, upravljanje ranjivošću.

Status realizacije: Nije realizovano

Za realizaciju ove aktivnosti nisu odobrena finansijska sredstva u 2022. i 2023. godini. Novi rok za realizaciju je IV kvartal 2024. godine

2.14. Opremljena specijalizovana prostorija za forenziku i analitiku

Indikator rezultata: Obezbjeđena prostorija; Nabavljeno 6 računara; Nabavljena kontrola pristupa; Instalirana open source rešenja za monitoring

Status realizacije: Djelimično realizovana

U cilju realizacije ove aktivnosti obezbjeđena je prostorija i implementirana kontrola pristupa. Nabavka opreme izvršena je u skladu sa raspoloživim finansijskim sredstvima. Novi rok za realizaciju je III kvartal 2024. godine.

2.15. Promovisanje sajta CIRT-a

Indikator rezultata: Postavljanje banera na sajtovima ANB, MUP, UP, MPNKS, MVP, MO, MZ, sajtu Zajednice opština Crne Gore, sajtovima lokalnih samouprava, sajtovima obrazovnih ustanova u Crnoj Gori, sajtu PKCG; Promovisanje na društvenim mrežama

Status realizacije: Djelimično realizovano

Za 2022. godinu nisu odobrena sredstva za realizaciju ove aktivnosti.

U skladu sa komunikacionim planom, tokom 2023. godine, sprovedeno je niz aktivnosti na društvenim mrežama usmjerenih na podizanje svijesti o sajber bezbjednosti.

Aktivnosti na društvenim mrežama se odvijaju na platformama: Instagram, Facebook, Twitter, LinkedIn i YouTube, a za svaku od navedenih platformi se koristi različiti pristup zbog raznolikosti ciljnih grupa.

Korisnici/e na društvenim mrežama su u kontinuitetu upoznavani sa najčešćim vrstama sajber napada uključujući malver, ransomver, fišing, smišing, višing i druge. Takođe, redovno se objavljuju preporuke za kupovinu putem interneta, za korišćenje javnih bežičnih mreža, kreiranje lozinki, korišćenje VPN-a i slično.

Ostale aktivnosti na društvenim mrežama koje se tiču podizanja svijesti o sajber bezbjednosti:

- obilježavanje svih svjetskih dana koji se tiču sajber bezbjednosti kao što su Dan sigurnog interneta, Dan računarske sigurnosti, Svjetski dan lozinki, Svjetski dan rezervnih kopija, i slično.
- preporuke za kupovinu tokom važnih događaja kao što su npr. Black Friday i Cyber Monday.

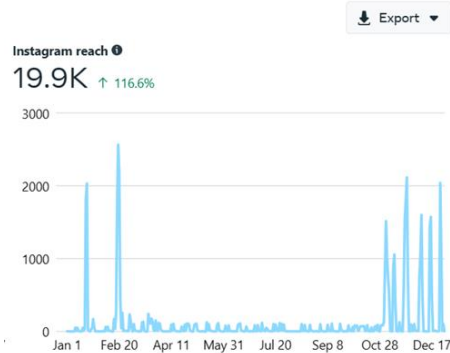
Aktivnosti su naišle na pozitivan odziv korisnika/ca, što pokazuje i statistika profila CIRT-a na društvenim mrežama.

Broj posjeta profilu na Facebook-u i Instagram-u:

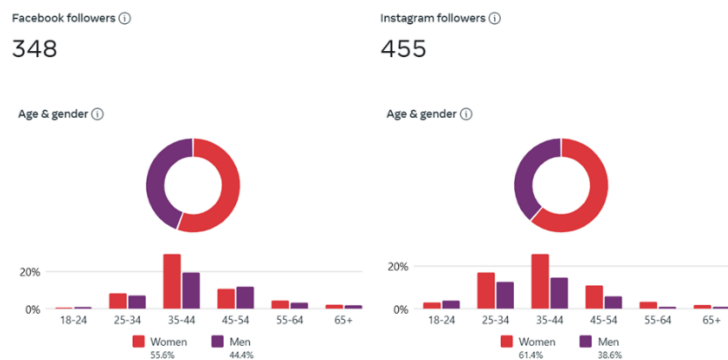
Broj posjeta profilu na Facebook-u porastao za 40,5%, dok je na Instagramu taj rast 368,1%.

Doseg korisnika/ca na Instagramu:

Doseg korisnika/ca na Instagram platformi je 19,900 što predstavlja rast od 116,6%.

Ukupan broj pratilaca i ciljna grupa po godinama:

Ukupan broj stalnih pratilaca na Facebook-u je 348, dok na Instagramu iznosi 455.

Engagement

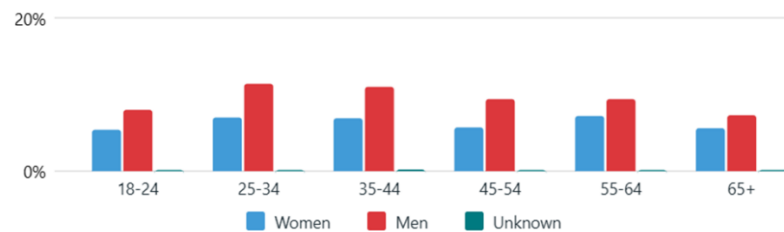
Post engagement 14.3K

Post engagement by category

Age and gender

Placements

Locations

Najveći procenat korisnika/ca koji su u interakciji sa našim objavama je starosne dobi od 34-44 godine.

2.16. Redovno planiranje i ažuriranje Registra rizika

Indikator rezultata: Ažuriran Registar rizika sa rizicima iz oblasti sajber bezbjednosti.

Status realizacije: Djelimično realizovano

U sklopu ovog operativnog cilja **Agencija za nacionalnu bezbjednost** kontinuirano vrši analizu i procjenu rizika ne samo za Agenciju već i drugih šticećenih objekata u skladu sa Zakonom.

Direkcija za zaštitu tajnih podataka u okviru procesa sertifikacije i resertifikacije svog informacionog sistema za obradu tajnih podataka u kontinuitetu ažurira i rizike iz oblasti sajber bezbjednosti.

U **Ministarstvu odbrane** redovno se vrši planiranje i ažuriranje Registra rizika.

Kao i **Ministarstvo javne uprave, tako i Ministarstvo unutrašnjih poslova** vrši redovno ažuriranje informacija na osnovu događaja ili incidenata koji se mogu odnositi na identifikovane rizike iz oblasti sajber bezbjednosti.

U **Ministarstvu vanjskih poslova** ažuriran je registar rizika za Vizni informacioni sistem, u toku ažuriranje ostalih rizika.

2.17. Verifikovan predlog novog organizacionog okvira koji će biti integrisan u Sistematizaciju MO i Organizacijsko - formacijskoj strukturi VCG (OFS), sa ciljem unaprjeđenja sajber komandovanja u domenu vojnih operacija

Indikator rezultata: Usvojen predlog novog organizacionog okvira i integrisan u Sistematizaciju i OFS, u skladu sa NATO ciljevima sposobnosti.

Status realizacije: Realizovano

Verifikovan predlog novog organizacionog okvira koji će biti integrisan u Sistematizaciju MO i Organizacijsko-formacijskoj strukturi VCG (OFS), sa ciljem unaprjeđenja sajber komandovanja u domenu vojnih operacija – Cyber prostor prepoznat kao četvrti domen ratovanja i sastavni je dio planiranja vojnih operacija.

2.18. Nabavka i implementacija novih tehnoloških rješenja neophodnih za zaštitu statičkih i pokretnih informaciono - komunikacionih sistema MO i VCG, u cilju sajber podrške vojnim operacijama

Indikator rezultata: Izvršena nabavka i implementacija hardvera i softvera koji je neophodan za funkcionisanje Bezbjedno-sno-operativnog centra MO i VCG (SOC MO i VCG) i mobilnog CIRT-a (Deployable CIRT)

Status realizacije: Djelimično realizovano

Izvršena nabavka (I faza) hardvera i softvera koji je neophodan za funkcionisanje Bezbjednosno-operativnog centra MO i VCG (SOC MO i VCG) i mobilnog CIRT-a (Deployable CIRT). Obuka i implementacija sprovede se u toku 2024. godine.

2.19. Nastavak programa sticanja ekspertskih vještina iz oblasti sajber odbrane

Indikator rezultata: Obezbijeden trening program za minimum 12 sajber eksperta/kinja iz MO i VCG

Status realizacije: Realizovano

U organizaciji Ujedinjenog Kraljevstva (CISSP, CompTIA) i SAD (Check Point), ukupno 12 polaznika/ca (2022-2023). Takođe, završena obuka 6 lica za rukovanje softverskim alatima koji se koriste u sajber bezbjednosti.

2.20. Formiranje vojne rezerve za sveobuhvatnu sajber odbranu

Indikator rezultata: Alocirana organizaciona struktura za sajber rezervu, definisani zadaci, kao i akcioni plan za dvije godine od dana njegovog formiranja

Status realizacije: Nije realizovano

Usled organizacionih izmjena uslovljenih izbornim ciklusom i formiranjem 44. Vlade, realizacija aktivnosti prolongirana za 2024. Ipak, stvorena je zakonska osnova, plan za dalji razvoj u Strategiji sajber bezbjednosti VCG.

2.21. Izvođenje sveobuhvatnih sajber vježbi

Indikator rezultata: Izvedena minimum jedna sajber vježba (tehničkog ili koordinacionog karaktera)

Status realizacije: Realizovano

Izvedena je vježba koordinacionog karaktera u saradnji sa NG Maine. Dodatno, pripadnici Ministarstva učestvovali su na vježbama u organizaciji NATO ili SAD.

Operativni cilj 3: UNAPREĐENJE MJERA PREVENCIJE I EDUKACIJE O SAJBER BEZBJEDNOSTI

Indikator učinka	Početna vrijednost	Prelazne vrijednosti do 2023.	TREND	Ciljna vrijednost do 2024.	Ciljna vrijednost do 2026.
Broj informacionih sistema nad kojima je izvršeno preventivno penetraciono testiranje.	n/a	57		10	30
Procenat zaposlenih javnih službenika/ca koji su prošli obuku na temu sajber bezbjednosti.	1%	2%		10%	15%

Opis realizacije planiranih aktivnosti:

3.1. Izrada vodiča za osnovne tehnološke i operativne mjere za prevenciju sajber prijetnji

Indikator rezultata: Izrađen vodič za osnove tehnološke i operativne mjere za prevenciju sajber prijetnji, sa kojim su upoznate sve zainteresovane strane.

Status realizacije: Djelimično realizovano

Odredbama Zakona o informacionoj bezbjednosti definisane mjere informacione bezbjednosti koje stupaju na snagu usvajanjem Zakona.

Kako su mjere već prepoznate u Nacrtu Zakona čije usvajanje predviđeno za II kvartal 2024. nije potrebno prenositi aktivnost u Akcioni plan za 2024.

3.2. Izrada informacije o ključnim institucijama i IT sistemima u kojima je neophodno uraditi penetraciono testiranje (PEN test)

Indikator rezultata: Izrađena informacija

Status realizacije: Realizovano

Nakon sajber napada iz avgusta 2022. godine, u cilju unapređenja sistema za odgovor na sajber incidente, **Ministarstvo javne uprave** je formiralo Direkciju za informacionu bezbjednost, odnosno Vladin CIRT.

Uloga Vladinog CIRT-a i SOC tima je da vrši monitoring uspostavljenog sajber ekosistema, rješava sajber incidente unutar mreže organa državne uprave u režimu 24/7/365, radi na unapređenju politika i praksi, kao i na edukaciji zaposlenih u javnoj upravi u oblasti informacione bezbjednosti.

S tim u vezi, od osnivanja vladin CIRT tim je sprovodio penetraciono testiranje (analize ranjivosti) 55 informacionih sistema i portala, na osnovu čega su implementirane preporučene sigurnosne zakrpe i ažuriranja aplikativnog i sistemskog softvera.

U cilju realizacije ovih aktivnosti i unapređenja sigurnosti mreže **Direkcija za zaštitu tajnih podataka, odnosno Nacionalni CIRT** je izvršio analizu serverske i mrežne infrastrukture u više institucija. Analiza je obuhvatila identifikaciju, prikupljanje i analizu izvještaja radi otkrivanja malicioznih aktivnosti kao i procjene ranjivosti sistema. Faze su obuhvatale prikupljanje informacija, skeniranje sistema i ispitivanje i analiza prikupljenih podataka na osnovu kojih je sačinjeni izvještaji.

3.3. PEN testiranje u institucijama, odnosno na sistemima prepoznatim u informaciji iz 5.2.

Indikator rezultata: Realizovana PEN testiranja na 10 informacionih sistema.

Status realizacije: Realizovano

Nakon sajber napada iz avgusta 2022. godine, u cilju unapređenja sistema za odgovor na sajber incidente, **Ministarstvo javne uprave** je formiralo Direkciju za informacionu bezbjednost, odnosno Vladin CIRT.

Uloga Vladinog CIRT-a i SOC tima je da vrši monitoring uspostavljenog sajber ekosistema, rješava sajber incidente unutar mreže organa državne uprave u režimu 24/7/365, radi na unapređenju politika i praksi, kao i na edukaciji zaposlenih u javnoj upravi u oblasti informacione bezbjednosti.

S tim u vezi, od osnivanja vladin CIRT tim je sprovodio penetraciono testiranje (analize ranjivosti) 55 informacionih sistema i portala, na osnovu čega su implementirane preporučene sigurnosne zakrpe i ažuriranja aplikativnog i sistemskog softvera.

U cilju realizacije ovih aktivnosti i unapređenja sigurnosti mreže **Direkcija za zaštitu tajnih podataka, odnosno Nacionalni CIRT** je izvršio analizu serverske i mrežne infrastrukture u više institucija. Analiza je obuhvatila identifikaciju, prikupljanje i analizu izvještaja radi otkrivanja malicioznih aktivnosti kao i procjene ranjivosti sistema. Faze su obuhvatale prikupljanje informacija, skeniranje sistema i ispitivanje i analiza prikupljenih podataka na osnovu kojih je sačinjeni izvještaji.

3.4. Nabavka opreme u cilju unapređenja prevencije i odbrane internet mreže i sertifikacije sistema za razmjenu klasifikovanih podataka do nivoa INTERNO, Ministarstva vanjskih poslova i Diplomatsko -konzularnih predstavništava (DKP) Crne Gore u svijetu

Indikator rezultata: Zaštita komunikacione mreže između MVP - a i DKP (ukupno 38 predstavništava) kao i njihova sertifikacija u skladu sa standardom ISO:27001, koji bi se koristili za razmjenu klasifikovanih podataka MVP-DKP do nivoa INTERNO.

Status realizacije: Djelimično realizovano

Oprema je nabavljena iz donacija u vrijednosti od 200.000,00 eura.

Zbog posljedica sajber napada od avgusta 2022. godine nisu u planiranom roku umrežena sva DKP Crne Gore u svijetu na sistem zaštite komunikacione mreže između MVP i DKP.

3.5. Izrada analize potrebnih sajber obuka u javnom sektoru

Indikator rezultata: Izrađena analiza potrebnih sajber obuka na godišnjem nivou

Status realizacije: Realizovano

Izrađena je analiza potrebnih obuka na državnom i lokalnom nivou i na osnovu iste donijet Kalendar obuka državnih i lokalnih službenika/ca i namještenika/ca.

Takođe, u okviru Digitalne akademije - platforme za edukaciju državnih službenika/ca i građana/ki, pripremljen je pilot projekat Sajber bezbjednost - bezbjednosna kultura i zaštita podataka i realizovana inicijalna predavanja.

3.6. Donošenje Programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih i lokalnih službenika/ca i namještenika/ca u oblasti sajber bezbjednosti

Indikator rezultata: Donijet Program

Status realizacije: Realizovano

Na osnovu analize potreba, donijet Program i usvojen Kalendar obuka državnih i lokalnih službenika/ca i namještenika/ca.

3.7. Realizacija obuka prema Programu stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih i lokalnih službenika/ca i namještenika/ca

Indikator rezultata: Realizovane najmanje 4 obuke na lokalnom i centralnom nivou i obuhvaćeno namjanje 100 zaposlenih

Status realizacije: Realizovano

Kroz Program stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih službenika/ca i namještenika/ca Uprave za ljudske resurse, u okviru tematske oblasti Bezbjednosna kultura, realizovane su obuke na temu Sajber bezbjednosti, koje je pohađalo oko 100 polaznika/ca. Takođe, u okviru Digitalne akademije - platforme za edukaciju državnih službenika/ca i građana/ki, realizovana inicijalna predavanja na temu sajber bezbjednosti koje pohađalo oko 50 polaznika/ca.

3.8. Izrada analize potrebnih sajber obuka u privatnom sektoru

Indikator rezultata: Izrađena analiza potrebnih sajber obuka na godišnjem nivou

Status realizacije: Nije realizovano

Odustalo se od predmetne aktivnosti.

Svim obukama organizovanim i planiranim za zaposlene na poslovima informacione bezbjednosti u javnom sektoru, obuhvaćeni i predstavnici privatnog sektora koji su prepoznati kao vlasnici KII, do donošenja Zakona o informacionoj bezbjednosti i zvaničnog utvrđivanja liste KII.

3.9. Organizacija obuka za zaposlene na poslovima informacione sigurnosti u privatnom sektoru

Indikator rezultata: Realizovane najmanje dvije obuke i obuhvaćeno minimum 20 zaposlenih na poslovima informacione bezbjednosti u privatnom sektoru.

Status realizacije: Realizovano

U okviru projekta „Cybersecurity Rapid Response for Albania, Montenegro and North Macedonia“, koji finansiran od strane EU, u saradnji sa eGA (e-Governance Academy) podržana organizacija 16 obuka iz oblasti rješavanja sajber kriza, kriznog menadžmenta i sajber higijene. Predmetne obuke pohađalo je 260 zaposlenih iz 20 državnih i privatnih institucija (koje su prepoznate kao nosioci kritičnih informatičkih servisa).

3.10. Donošenje novog ili izmjena i dopuna postojećeg pravnog akta kojim bi se predvidjela obaveza za zaposlene u javnom sektoru, a koji su korisnici/e e-mail servisa MJUDDM, da polože online test o osnovama bezbjednog korišćenja ICT-a, a prije dobijanja pristupa IT sistemima javne uprave u nadležnosti MJUDDM.

Indikator rezultata: Donijet novi ili izmjenjen i dopunjen postojeći pravni akt.

Status realizacije: Nije realizovano

Zbog čestih organizacionih izmjena uslovljenih izglasavanjem nepovjerenja 42. i 43. Vladi, te izborom nove, 44. Vlade nije se pristupilo realizaciji aktivnosti.

Procijenjeno da nije potrebno donositi poseban pravni akt radi realizacije online obuke za korisnike e-mail servisa Ministarstva javne uprave, zbog čega predmetnu aktivnost nije potrebno prenositi u Akcioni plan za 2024.

3.11. Donošenje on-line obuke o sigurnom korišćenju informaciono-komunikacionih tehnologija u javnoj upravi, sa online testom, za zaposlene u javnoj upravi, a koji su korisnici/e e-mail servisa MJUDDM.

Indikator rezultata: Definisana online obuka, sa online testom

Status realizacije: Nije realizovano

Direkciji za zaštitu tajnih podataka nisu odobrena sredstva za ovu aktivnost. Realizacija planirana za I kvartal 2024. godine.

Ministarstvu javne uprave nisu odobrena potrebna sredstva, dodatno kapaciteti i resursi bili su usmjereni na sanaciju posljedica sajber napada na vladinu informatičku infrastrukturu tokom 2022. godine.

Po usvajanju novog Zakona o informacionoj bezbjednosti, a kao dodatnu mjeru informacione bezbjednosti potrebno je realizovati online obuku i test za sve korisnike e-mail servisa Ministarstva javne uprave. Predvidjeti u Akcionom planu za 2024, aktivnost kojom bi se objedinile aktivnosti 3.11. i 3.12.

3.12. Implementacija online obuka o sigurnom korišćenju ICT u javnoj upravi, sa testom od strane zaposlenih u javnoj upravi, a koji su korisnici e-mail servisa MJUDDM

Indikator rezultata: Svi zaposleni u javnoj upravi, a koji su korisnici/e e-mail servisa MJUDDM prošli online obuku, i položili/e online test

Status realizacije: Nije realizovano

Budući da aktivnost 3.11. nije realizovana, nije bilo moguće realizovati ni ovu aktivnost

3.13. Podizanje svijesti o bezbjednom korišćenju interneta

Indikator rezultata: Izrada i promovisanje minimum po jedne brošure/publikacije, pisanje članaka i gostovanje u emisijama u edukativne svrhe; Ažuriranje materijala na portalu CIRT-a iz oblasti sajber bezbjednosti; Realizovana minimum jedna promotivna aktivnost/kampanja tokom mjeseca sajber bezbjednosti.

Status realizacije: Realizovano

Direkcija za zaštitu tajnih podataka, odnosno Nacionalni CIRT, u skladu sa raspoloživim sredstvima prethodne godine je kreirao brošure u elektronskom formatu koje obuhvataju preporuke za kreiranje lozinki, kupovinu putem interneta, sigurno korišćenje javnih bežičnih mreža, kreiranje rezervnih kopija, fišing i vrste sajber napada.

Uporedo sa aktivnostima na društvenim mrežama, opširnije informacije su ažurirane i na portalu CIRT-a.

Gotovo sve aktuelnosti i novosti portala CIRT-a su prenete od strane najposjećenijih crnogorskih portala i online medija.

Budući da je oktobar mjesec sajber bezbjednosti, a 2023. godine je fokus bio na temu socijalnog inženjeringa, na društvenim mrežama je u vidu vizuala i animacija u kontinuitetu podizana svijest o ovoj vrsti prijetnji, kako ih prepoznati i kako se zaštititi.

Aktivnosti su sprovedene u skladu sa ENISA planom za podizanje svijesti o socijalnom inženjeringu. Po dogovoru sa predstavnicima/ama ENISE, distribuiran je materijal koji su pripremili za obilježavanje mjeseca sajber bezbjednosti. Osim društvenih mreža, povodom mjeseca sajber bezbjednosti, u organizaciji CIRT-a i Odsjeka za informaciono komunikacione tehnologije Skupštine Crne Gore održana je radionica posvećena podizanju svijesti o sajber bezbjednosti. Radionica je imala za cilj upoznavanje učesnika/ca sa sve učestalijim prijetnjama, sa fokusom na zaštitu djece na internetu. U skladu sa prijetnjama, građani su informisani putem medija, pa je realizovano nekoliko gostovanja i uključenja koja su imala za cilj da edukuju građane o aktuelnim sajber prijetnjama.

Ministarstvo prosvjete u saradnji sa osnovnim i srednjim školama obilježilo je Međunarodni dan sigurnog interneta (realizovano 58 radionica za 4819 učenika, 8 radionica za 139 nastavnika i 6 radionica za 190 roditelja). Dodatno, kreiran je program obuke o sajber bezbjednosti za sve zaposlene u obrazovno-vaspitnim ustanovama i podnijet zahtjev za akreditaciju, kao i program obuke o sajber bezbjednosti za školske IKT koordinate/ke i takođe podnijet zahtjev za kreditaciju. Istovremeno, kreirane su i u 2022. godini održana 31 radionica o sajber bezbjednosti za 677 učenika/ca osnovnih škola, a u 2023. godini su održane 24 radionice o sajber bezbjednosti za 511 učenika/ca osnovnih škola.

3.14. Organizovanje specijalizovnog treninga iz oblasti sajber diplomatije za visoki-rukovodi kadar MVP, ANB, MJUDDM i MO

Indikator rezultata: Organizovana minimum dva specijalizovana treninga za minimum 10 predstavnika/ca navedenih resora na pozicijama visokog rukovodnog kadra.

Status realizacije: Nije realizovano

Zbog čestih organizacionih i personalnih izmjena u državnoj upravi tokom 2022. i 2023. nije bilo moguće realizovati predmetnu aktivnost.

3.15. Unapređenje sajta CIRT-a i platforma za razmjenu informacija

Indikator rezultata: Sajt CIRT-a sadrži objedinjene edukativne materijale i informacije o dostupnim programima i obukama o sajber bezbjednosti; Operativna platforma za razmjenu informacija

Status realizacije: Nije realizovano

U sklopu proaktivnih mjera, Direkcija za zaštitu tajnih podataka, odnosno CIRT sprovodi aktivnosti na podizanju svijesti o sajber bezbjednosti, kroz objavljivanje edukativnih članaka, informacija o bezbjednosnim propustima i ranjivostima, preporukama za zaštitu u sajber prostoru i informisanjem javnosti putem portala www.gov.me/cirt s ciljem pružanja pristupačnih i jednostavnih savjeta krajnjim korisnicima/ama.

Operativni cilj 4: POBOLJŠANJE ODGOVORA NA SAJBER KRIMINAL

Indikator učinka	Početna vrijednost	Prelazne vrijednosti do 2023.	TREND	Ciljna vrijednost do 2024.	Ciljna vrijednost do 2026.
Procenat procesuiranih krivičnih djela u oblasti visokotehnološkog kriminala i krivičnih djela učinjenih upotrebom informaciono komunikacionih tehnologija.	25%	33.3%		30%	35%

Opis realizacije planiranih aktivnosti:

4.1. Izmjene i dopune Zakona o krivičnom postupku

Indikator rezultata: Formirana Radna grupa za izmjenu i dopunu Zakona o krivičnom postupku; Donijet Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku

Status realizacije: Djelimično realizovano

Predlog izmjena i dopuna Zakona o krivičnom postupku je urađen u decembru 2022. godine i poslat Evropskoj komisiji na mišljenje koje dobijeno u decembru 2023.

U skladu sa sugestijama radna grupa je nastavila rad na usaglašavanju predloga izmjena. Očekuje se da se Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku završi u IV kvartalu 2024. godine, u skladu sa planiranom dinamikom rada.

4.2. Izmjene Krivičnog zakonika Crne Gore kako bi se prepoznalo i sankcionisalo krivično djelo kreiranja i širenja lažnih vijesti i dezinformacija na internetu

Indikator rezultata: Formirana Radna grupa; Donijet Predlog izmjena Krivičnog zakonika Crne Gore

Status realizacije: Realizovano

Izmjene Krivičnog zakonika stupile su na snagu 12. decembra 2023. godine. U okviru člana 443 stav 4 Krivičnog zakonika prepoznato je krivično djelo kreiranja i širenja lažnih vijesti i dezinformacija na internetu. Izmjenom člana 443 Krivičnog zakonika vrši se usklađivanje člana 443 ovog zakonika sa preporukama iz Izvještaja Evropske komisije za borbu protiv rasizma i netrpeljivosti (ECRI) o Crnoj Gori.

4.3. Izmjena postojećeg Zakona o elektronskim komunikacijama, radi prepoznavanja tehničkih mogućnosti za gašenje/blokiranje subdomena, odnosno, onemogućavanje pristupa stranicama na internetu, a sa kojih se vrše krivična djela ili koja krše odredbe Krivičnog zakonika Crne Gore

Indikator rezultata: Formirana Radna grupa; Donijet Predlog izmjena

Status realizacije: Djelimično realizovano

Formirana je Radna grupa (2022.godine) za izradu novog Zakona o elektronskim komunikacijama s ciljem transponovanja u pravni poredak Crne Gore i efikasne primjene Direktive EU o Evropskom elektronskom komunikacionom kodu 2018/1972, usklađivanja sa Zakonom o državnoj upravi („Službeni list Crne Gore“, br.78/18 i 70/21), kao i prenošenju dijela Direktive 2014/61/EU, čime se uređuje način funkcionisanja fizičke infrastrukture prilagođene mrežama velikih brzina.

Izrada Nacrta Zakona je u završnoj fazi, ali zbog dugotrajnih procedura međuresorskog usaglašavanja i slanja na mišljenje EK nije bila moguća realizacija aktivnosti. Iz navedenih razloga, rok za realizaciju aktivnosti pomjera se za II kvartal 2024. godine

4.4. Organizovanje obuka za službenike/ce MUP, UP i nosioce pravosudnih funkcija

Indikator rezultata: Organizovane minimum dvije obuke godišnje

Status realizacije: Djelimično realizovano

Na liniji dostavljenih informacija od strane Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, u toku 2022. godine bila je organizovana napredna obuka za predavače/ice u oblasti borbe protiv sajber kriminala, sa ciljem proširenja baze istih, nakon čega se radilo na unapređenju programa za nacionalne obuke na pomenutu temu. Iz pomenutih razloga u toku 2022. godine nije organizovana redovna obuka namijenjena nosiocima pravosudne funkcije.

U toku 2023. godine organizovane su dvije nacionalne obuke u skladu sa godišnjim programom obuka i šest obuka u okviru saradnje sa međunarodnim partnerima.

Dodatno, završen je projekat iPROCEEDS2, u okviru kojeg su, posredstvom **Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu**, nosioci pravosudne funkcije iz Crne Gore imali priliku da se obučavaju na temu borbe protiv sajber kriminala.

Ministarstvo unutrašnjih poslova nije realizovalo predmetnu aktivnost, ali je potpisalo sporazum sa Asociacijom menadžera bezbjednosti za vioko rukovodni kadar.

Operativni cilj 5: OSNAŽEN I HARMONIZOVAN SISTEM ZAŠTITE PODATAKA

Indikator učinka	Početna vrijednost	Prelazne vrijednosti do 2023.	TREND	Ciljna vrijednost do 2024.	Ciljna vrijednost do 2026.
Broj organizacija i njihovih komunikaciono informacionih sistema usklađenih sa standardima informacione bezbjednosti i sertifikovanih za obradu tajnih podataka.	3	3		5	6

Opis realizacije planiranih aktivnosti:

5.1. Unapređenje propisa neophodnih za sprovođenje sertifikacije komunikacionoinformacionih sistema za obradu tajnih podataka

Indikator rezultata: Usvojene unapređene verzije Uredbe o bližim uslovima i načinu sprovođenja informatičkih mjera zaštite tajnih podataka i Pravilnika o certifikovanju komunikacionoinformacionih sistema i procesa za obradu tajnih podataka

Status realizacije: Djelimično realizovano

Izrađeni su predlozi propisa, ali je rok za njihovo usvajanje uslovljeno usvajanjem izmjena Zakona o tajnosti podataka, odnosno Zakona o informacionoj bezbjednosti.

5.2. Identifikacija Komunikaciono informacionih sistema (KIS) za obradu tajnih podataka koje je neophodno sertifikovati

Indikator rezultata: Identifikovane institucije koje imaju potrebu za uspostavljanje sistema za obradu tajnih podataka i napravljena lista

Status realizacije: Djelimično realizovano

Napravljena djelimična lista organa koji su obavijestili Direkciju za zaštitu tajnih podataka o aktivnostima na implementaciji KIS za obradu tajnih podataka i njihovoj akreditaciji. U toku je finalizacija liste.

5.3. Obuke od značaja za usklađivanje i reviziju poslovanja u skladu sa standardima informacione bezbjednosti (sertifikovani/a implementator/ka, interni/a revizor/ka, eksterni/a revizor/ka)

Indikator rezultata: Utvrđena lista službenika/ca koji/e trebaju da prođu sertifikaciju i obuke; Izrađen plan sertifikacije i obuka

Status realizacije: realizovano

Određeno je 6 službenika/ca Ministarstva javne uprave koji u skladu sa planom prošli odgovarajuće obuke i sertifikovani za ISO reviziju.

5.4. Usklađivanje organa državne uprave i njihovih komunikacionoinformacionih sistema sa standardima informacione bezbjednosti.

Indikator rezultata: Utvrđena lista IKT sistema u organima državne uprave koji imaju usklašene sisteme sa standardima informacione bezbjednosti; Povećanje za 10% godišnje u odnosu na listu

Status realizacije: Nije realizovano

Zbog uslovljenosti realizacije aktivnosti ostvarenjem aktivnosti 5.3, potrebno odrediti novi rok za realizaciju predmetne aktivnosti i istu prenijeti u Akcioni plan za 2024. godinu.

5.5. Usklađivanje Zakona o zaštiti podataka o ličnosti sa rješenjima iz Opšte uredbe o zaštiti ličnih podataka – GDPR 2016/679

Indikator rezultata: Usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti

Status realizacije: Nije realizovano

Aktivnost Ministarstva unutrašnjih poslova na usvajanju Zakona o zaštiti podataka o ličnosti usklađenog sa GDPR-om prebačena za realizaciju u 2024.

Operativni cilj 6: RAZVOJ I UNAPREĐENJE SARADNJE S NACIONALNIM I MEĐUNARODNIM PARTNERIMA

Indikator učinka	Početna vrijednost	Prelazne vrijednosti do 2023.	TREND	Ciljna vrijednost do 2024.	Ciljna vrijednost do 2026.
Procenat međunarodnih konferencija, obuka i vježbi na kojima je Crna Gora uzela učešće.	60%	86,7%		70%	75%

Opis realizacije planiranih aktivnosti:

6.1. Priprema Memoranduma o saradnji s privatnim sektorom

Indikator rezultata: Usaglašen tekst najmanje dva Memoranduma o saradnji

Status realizacije: Djelimično realizovano

Ministarstvo javne uprave usaglasilo akt o saradnji sa M:tel-om u cilju organizovanja programa, obuka, treninga u sklopu Digitalne akademije u prostorijama „M:tel Digitalne fabrike“.

6.2. Potpisivanje Memoranduma o saradnji s privatnim sektorom

Indikator rezultata: Potpisana najmanje dva MoS

Status realizacije: Djelimično realizovano

Ministarstvo javne uprave potpisalo je sa M:tel-om Sporazum o saradnji u cilju organizovanja programa, obuka, treninga u sklopu Digitalne akademije u prostorijama „M:tel Digitalne fabrike“.

6.3. Formiranje zajednice sajber eksperata/kinja iz javnog i privatnog sektora

Indikator rezultata: Formirana mreža sajber eksperata/kinja iz privatnog i javnog sektora, kao i akademske zajednice, sa ciljem razmjene informacija, znanja, dobrih praksi i organizovanja zajedničkih aktivnosti

Status realizacije: Nije realizovano

Realizacija ove aktivnosti zavisi od realizacije aktivnosti 3.15. za koju nisu odobrena sredstva.

6.4. Učešće na vježbama u organizaciji NATO, EU, OEBS -a i drugih međunarodnih partnera.

Indikator rezultata: Učešće minimum 15 predstavnika/ca Crne Gore na minimum dvije godišnje međunarodne vježbe (Cyber Coalition, Locked Shiled; CMX, i sl.)

Status realizacije: Realizovano

Nadležne institucije kontinuirano učestvuju u vježbama: Hacking Fundamentals Workshop 2023 KPMG, Medijski trening krizne komunikacije i table top vježba DCAF, Industrial Control System (ICS) Cybersecurity (301) Traininh.

6.5. Inteziviranje participacije u NATO CCD COE

Indikator rezultata: Učešće na minimum dvije aktivnosti u organizaciji CCD COE; Shodno MoU između Ministarstva odbrane i CCD COE, upućen/a predstavnik/ca Crne Gore na rad u CCD COE

Status realizacije: Nije realizovano

Pripadnici/e Ministarstva odbrane učestvovali/e su na vježbi „Cyber Coalition” online, a upućivanje predstavnika/ce Crne Gore na rad u CCD COE očekuje se u toku 2025. godine.

6.6. Povećan angažman Crne Gore u okviru platformi međunarodnih organizacija (OEBS; SE i SI) za razmjenu informacija, znanja i dobrih praksi

Indikator rezultata: Minimum 8 događaja, predavanja i obuka u okviru platformi međunarodnih organizacija na kojima su predstavnici/ce Crne Gore uzeli/e učešće

Status realizacije: Realizovano

Prepoznate nadležne institucije su tokom 2022. i 2023. godine učestvovali na aktivnostima OEBS-a u inostranstvu u cilju intenziviranja zastupljenosti i učešća u okviru platformi za razmjenu informacija, znanja i dobrih praksi u oblasti sajber bezbjednosti.

6.7. Intenziviranje bilateralnih aktivnosti na polju sajber bezbjednost

Indikator rezultata: Minimum dvije institucije su planom bilateralne saradnje konkretizovali minimum 1 aktivnost koja će doprinijeti nadogradnji iskustva, znanja, razmjenu informacija i slično u oblasti sajber bezbjednosti

Status realizacije: Realizovano

Potpisan, na marginama Samita lidera Berlinskog procesa, od strane zemlja osnivača - Crne Gore, Francuske i Slovenije, Ugovor o osnivanju Centra za sajber kapacitete Zapadnog Balkana (WB3C) sa sjedištem u Podgorici, čime obezbjeđeno da Crna Gora postane edukativni čvor u oblasti sajber bezbjednosti na Zapadnom Balkanu.

Ministarstvo javne uprave je u okviru aktivnosti na daljem snaženju bilateralne saradnje u oblasti sajber bezbjednosti, između ostalog, uspostavilo sa CERT-om Belgije razmjenu informacija o sajber prijetnjama, malverima i indikatorima kompromitacije posredstvom MISP platforme. Dodatno Ministarstvo je potpisalo Memorandum o razumijevanju za sajber bezbjednost sa Ujedinjenim Arapskim Emiratima, kao i implementiralo internu kampanju „Sajber higijena“, realizovanu u saradnji sa Britanskom Ambasadom u Podgorici, u okviru koje zaposleni/e u Vladinom CIRT-u pripremili tri (3) edukativna video sadržaja, objavljena u okviru pod-portala Vlade (<https://www.gov.me/budite-sajber-svjesni>).

Operativni cilj 7: USPOSTAVLJEN SISTEM ZAŠTITE KRITIČNE INFORMATIČKE INFRASTRUKTURE

Indikator učinka	Početna vrijednost	Prelazne vrijednosti do 2023.	TREND	Ciljna vrijednost do 2024.	Ciljna vrijednost do 2026.
Procenat kritičnih informacionih sistema koji imaju implementirane sve zakonski propisane tehničke mjere zaštite.	n/a	n/a	** 	30%	85%
Broj zaposlenih službenika/ca u CIRT-u	6 službenika/ca	11		16	24

Opis realizacije planiranih aktivnosti:

7.1. Izmjena Zakona o informacionoj bezbjednosti i Zakona o određivanju i zaštiti kritične infrastrukture

Indikator rezultata: Donijeti zakoni o izmjeni Zakona o informacionoj bezbjednosti i Zakona o određivanju i zaštiti kritične infrastrukture kako bi se kroz jedno zakonsko rješenje tretiralo pitanje zaštite kritične i kritične informatičke infrastrukture

Status realizacije: Nije realizovano

Usvajanje Zakona nije realizovano u roku usljed čestih organizacionih izmjena uslovljenih izglasavanjem nepovjerenja 42. i 43. Vladi tokom 2022. godine, te sajber napada u III kvartalu 2022. godine na vladinu informatičku infrastrukturu i informaciono-komunikacionu mrežu koji uticao na usmjeravanje resursa i kapaciteta Ministarstva javne uprave na rješavanja problema.

Od objedinjavanja dva zakona u jedan, u pravcu rješavanja pitanja zaštite KII se odustalo, i biće tretirano kroz Zakon o informacionoj bezbjednosti, kojim će biti propisane mjere informacione bezbjednosti, kao i ključni i važni subjekti.

** Budući da još uvijek nije donijet novi Zakon o informacionoj bezbjednosti kojim se propisuje način utvrđivanja liste kritičnih informacionih sistema, te da predmetna lista nije donijeta, nije se moglo pristupiti utvrđivanju procenta KIS koji imaju implementirane zakonski propisane tehničke mjere zaštite.

7.2. Utvrđivanje predloga liste kritične informatičke infrastrukture

Indikator rezultata: Utvrđen predlog liste kritične informatičke infrastrukture

Status realizacije: Nije realizovano

Lista KII biće utvrđena nakon donošenja novog Zakona o informacionoj bezbjednosti.

7.3. Određivanje kritične informatičke infrastrukture od strane Vlade Crne Gore na osnovu objedinjenih međusektorskih i sektorskih predloga

Indikator rezultata: Određena kritična informatička infrastruktura od strane Vlade Crne Gore u skladu s Zakonom o utvrđivanju i zaštiti kritične infrastrukture

Status realizacije: Nije realizovano

Konstatovano da se lista KII tretira kroz novi Zakon o informacionoj bezbjednosti koji je u nadležnosti Ministarstva javne uprave, a ne Ministarstva unutrašnjih poslova.

7.4. Izrada analize o potrebi donošenja podzakonskog pravnog akta o bližem načinu zaštite kritične informatičke infrastrukture

Indikator rezultata: Izrađena analiza

Status realizacije: Nije realizovano

Realizacija je bila uslovljena donošenjem Zakona o informacionoj bezbjednosti.

7.5. Jačanje Administrativnih kapaciteta CIRT-a

Indikator rezultata: Zaposleno 6 novih službenika/ca

Status realizacije: Nije realizovano

Za jačanje administrativnih kapaciteta CIRT-a nisu odobrena sredstva. Novi rok za realizaciju je IV kvartal 2024. godine.

7.6. Uspostavljanje bezbjednosnog operativnog centra (CIRT SOC-a) u cilju monitoringa kritične informatičke infrastrukture

Indikator rezultata: Nabavljena osnovna oprema za uspostavljanje CIRT SOC-a; obezbijeđen prostor oko 50m²; video zid; 6 računara; SIEM rešenje; nabavljena oprema za kontrolu pristupa; opremljena prostorija; nabavljeno i implemetirano SIEM rešenje

Status realizacije: Djelimično realizovano

U cilju realizacije ove aktivnosti obezbijeđena je prostorija i oprema za kontrolu pristupa, kao i računari. Sredstva za nabavku i implementaciju SIEM rješenja nisu odobrena budžetima za 2022. i 2023. godinu. Novi rok IV kvartal 2024.

7.7. Organizovanje obuke za vlasnike/ce KII

Indikator rezultata: Organizovana minimum jedna obuka godišnje za vlasnike/ce KII

Status realizacije: Realizovano

U okviru projekta „Cybersecurity Rapid Response for Albania, Montenegro and North Macedonia“, koji je finansiran od strane EU, u saradnji sa eGA (e-Governance Academy) podržana je organizacija 16 obuka iz oblasti rješavanja sajber kriza, kriznog menadžmenta i sajber higijene. Predmetne obuke pohađalo je 260 zaposlenih iz 20 državnih i privatnih institucija (koje su prepoznate kao vlasnici/ce KII).

7.8. Učešće u radu koordinacionog tijela za zaštitu kritične infrastrukture

Indikator rezultata: Imenovan/a predstavnik/ca MJUDDM i CIRT-a u koordinacionom tijelu za zaštitu KI

Status realizacije: Realizovano

Imenovani/e predstavnici/e za učešće u radu Koordinacionog tijela za zaštitu kritične infrastrukture.

III Tabela za izvještavanje o sprovedenim aktivnostima

STRATEŠKI CILJ 1		Crna Gora u oblasti sajber bezbjednosti posjeduje održiv sistem za efikasno otkrivanje i odbranu od kompleksnih vektora sajber napada i prijetnji.								
Operativni cilj 1		Unapređenje ljudskih i finansijskih resursa								
Indikator učinka	Početna vrijednost	Prelazne vrijednosti do 2023.		Ciljna vrijednost do 2024.			Ciljna vrijednost do 2026.			
Procentualno povećanje budžetskih izdvajanja za razvoj sajber kapaciteta.	Nakon usvajanja budžeta za 2022. godinu vrijednost će biti definisana.	21%		10% uvećana budžetska izdvajanja u ANB, MO, MJUDDM, MVP, MUP, UP, Forenzičkom centru, DZZTP, CIRT			20% uvećana budžetska izdvajanja u ANB, MO, MJUDDM, MUP, UP, MVP, Forenzičkom centru, DZZTP, CIRT u odnosu na budžetska izdvajanja u 2022. godini.			
Broj zaposlenih u MO, MJUDDM, MUP, MVP, UP, Forenzičkom centru, DZZTP i CIRT-u koji/e se bave pitanjima sajber bezbjednosti.	35	37		42			52			
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja 1	Indikator rezultata	Nadležna institucija	Datum početka (kvartal)	Planirani datum završetka (kvartal)	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz obrazloženje)	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke
1.1. Učešće članova/ica Vlade na sjednicama Savjeta za informacionu bezbjednost.	Na najmanje dvije godišnje sjednice Savjeta za informacionu bezbjednost učešće uzeli članovi/ice Vlade.	Savjet za informacionu bezbjednost.	I kvartal 2022.	Kontinuirano		I-IV kvartal 2024. Česte organizacione izmjene tokom 2022. i 2023. godine uslovljene izglasavanjem nepovjerenja 42. Vladi, izborom 43. Vlade, izglasavanjem nepovjerenja 43. Vladi, kao i izborom 44. Vlade uticale na realizaciju aktivnosti.	Nisu potrebna sredstva.			Neophodno planirati dvije tematske sjednice Savjeta kojima bi risustvovali članovi/ice Vlade tokom 2024. godine.

1.2. Izrada godišnje Informacije o potrebnim budžetskim sredstvima za unaprjeđenje sajber bezbjednosti.	Vlada je usvojila informacije i podržala kroz zaključke izdvajanje sredstava za unaprjeđenje sajber bezbjednosti.	Savjet za informacionu bezbjednost MJUDDM ANB MO DZTP MUP UP Forenzički centar MVP	II kvartal 2022.	Kontinuirano		III-IV kvartal 2024. Česte organizacione izmjene tokom 2022. i 2023. godine uslovljene izglasavanjem nepovjerenja 42. Vladi, izborom 43. Vlade, izglasavanjem nepovjerenja 43. Vladi, kao i izborom 44. Vlade uslovile djelimičnu realizaciju aktivnosti.	Nisu potrebna sredstva.			Budući da ne postoji centralizovani sistem finansiranja oblasti „sajber ezbjednost“, već svaka institucija ima kroz godišnje zakone o budžetu opredijeljena sredstva, preporuka da se u AP za 2024. planira aktivnost čiji indikator rezultata će biti korigovan i glasiti „Institucije članovi Savjeta za informacionu bezbjednost pripremile su i prezentovale analize potrebnih finansijskih sredstava za unapređenje sajber bezbjednosti u njihovim institucijama na tematskoj sjednici Savjeta za informacionu bezbjednost kojoj prisustvovao predstavnik Ministarstva finansija radi pravovremenog planiranja potrebnih sredstava kroz Budžet za 2025. godinu."
1.3. Izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kako bi se obezbijedilo povećanje	Izmijenjeni Pravilnici	Institucije prepoznate godišnjom Informacijom o potrebnim budžetskim sredstvima za unaprjeđenje sajber	I kvartal 2023.	II kvartal 2023.		Nije potrebno planirati novi rok realizacije aktivnosti jer su institucije ili realizovale aktivnost ili pripremile izmjene pravilnika čije se usvajanje očekuje	Nisu potrebna sredstva.		-	Kako usvojenim i pripremljenim aktima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta čije se usvajanje očekuje nije potrebno prenositi dalje

broja zaposlenih u institucijama obuhvaćenih godišnjom Informacijom planiranom kroz aktivnost 1.2		bezbjednosti (aktivnost 1.2)				na liniji obaveze koja proistekla donošenjem nove Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave nakon formiranja 44. Vlade.				aktivnost u AP za 2024. godinu.
1.4. Popunjavanje radnih mjesta u skladu sa izmjenjenim pravilnicima u institucijama obuhvaćenih godišnjom Informacijom planiranom kroz aktivnost 1.2.	Popunjena radna mjesta u skladu sa izmjenjenim pravilnicima.	Institucije prepoznate godišnjom Informacijom o potrebnim budžetskim sredstvima za unaprjeđenje sajber bezbjednosti (aktivnost 1.2)	III kvartal 2023.	Kontinuirano		I-IV kvartal 2024. Zakonska ograničenja u pogledu zapošljavanja tokom izbora, a zatim i izbor nove, 44. Vlade koji je uslovio usvajanje nove Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave krajem oktobra 2023. iz koje proistekla obaveza resora da donesu nove akte o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, uticalo na djelimičnu realizaciju aktivnosti.	60.000,00 € na godišnjem nivou.	Utrošena sredstva	Budžet	Potrebno radi obezbjeđenja kontinuiteta u dostizanju operativnog cilja, odnosno indikatora učinka kojim planirano do kraja 2024. godine odgovarjuće povećanje broja zaposlenih na poslovima informacione bezbjednosti, nastaviti sa realizacijom aktivnosti i istu prenijeti u AP za 2024.

Operativni cilj 2		Efikasan mehanizam za odgovor na sajber incidente								
Indikator učinka	Početna vrijednost	Prelazne vrijednosti do 2023.			Ciljna vrijednost do 2024.			Ciljna vrijednost do 2026.		
Procenat uspješno riješenih sajber incidenata prijavljenih CIRT-u, odnosno Agenciji sa sajber bezbjednost.	80%	96,7%			85%			90%		
Broj službenika/ca za podršku vojnim operacijama u oblasti sajber bezbjednosti.	12	13			16			20		
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja 2	Indikator rezultata	Nadležna institucija	Datum početka (kvartal)	Planirani datum završetka (kvartal)	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz obrazloženje)	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke
2.1. Izmjene i dopune Zakona o informacionoj bezbjednosti i Zakona o tajnosti podataka radi stvaranja zakonskih preduslova za formiranje novog tijela – Agencije za sajber bezbjednost.	Usvojeni zakoni o izmjenama i dopunama Zakona o informacionoj bezbjednosti i Zakona o tajnosti podataka.	MO DZTP MJUDDM	I kvartal 2022.	IV kvartal 2022.		II kvartal 2024. Usvajanje Zakona o informacionoj bezbjednosti nije realizovano u prvobitnom roku usljed čestih organizacionih izmjena uslovljenih izglasavanjem nepovjerenja 42. i 43. Vladi tokom 2022. godine, sajber napada u III kvartalu 2022. godine na vladinu informatičku infrastrukturu i informaciono-komunikacionu mrežu koji uticao	Nisu potrebna sredstva.	-	-	Intenzivirati napore na usvajanju Zakona o informacionoj bezbjednosti kojim će se stvoriti zakonski osnov za osnivanje Agencije, te utvrditi njena organizaciona struktura i nadležnosti, a istovremeno i transponovati odredbe NIS2 Direktive Evropske unije. Potrebno aktivnost prenijeti u AP za 2024.

						<p>na usmjeravanje resursa i kapaciteta Ministarstva javne uprave na rješavanja problema, te organizacionih izmjena uslovljenih formiranjem 44. Vlade.</p> <p>Pripremljen je Nacrt Zakona, nakon obavljenih konsultacija.</p> <p>Budući da je utvrđeno da je kroz novi Zakon o informacionoj bezbjednosti moguće riješiti pitanje stvaranja zakonskog osnova za formiranje Agencije za sajber bezbjednost, neće biti potrebno za te svrhe mijenjati Zakon o tajnosti podataka.</p>				
2.2. Izmjene Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave u pravcu osnivanja novog organa uprave – Agencije za sajber bezbjednost.	Usvojena Izmjena Uredbe	MO DZTP MJUDDM	III kvartal 2022.	IV kvartal 2022.		<p>Osnivanje Agencije za sajber bezbjednost biće realizovano donošenjem Odluke o osnivanju od strane Vlade Crne Gore, a po usvajanju Zakona o informacionoj bezbjednosti. Razlozi za kašnjenje navedeni u</p>	Nisu potrebna sredstva.	-	-	<p>Budući da je zakonski osnov za formiranje Agencije novi Zakon o informacionoj bezbjednosti, nije potrebno realizovati predmetnu aktivnost u narednom periodu.</p>

						obrazloženju aktivnosti 2.1. Kako nije potrebno mijenjati Uredbu da bi se Agencija osnovala, od implementacije ove aktivnosti se odustalo.				
2.3. Izrada i usvajanje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije za sajber bezbjednost.	Usvojen Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije za sajber Bezbjednost.	Agencija za sajber bezbjednost	IV kvartal 2022.	I kvartal 2023.		III-IV kvartal 2024. Kako je donošenje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije uslovljen njenim osnivanjem, a osnivanje donošenjem Zakona o informacionoj bezbjednosti rok realizacije ove aktivnosti je korigovan.	Nisu potrebna sredstva.	-	-	Potrebno predmetnu aktivnost planirati AP za 2024. godinu.
2.4. Popunjavanje minimum 50% radnih mjesta planiranih u skladu sa Pravilnikom.	Popunjeno 50% radnih mjesta u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije za sajber bezbjednost.	Agencija za sajber bezbjednost	II kvartal 2023.	IV kvartal 2023.		III-IV kvartal 2024. Popunjavanje radnih mjesta je uslovljeno donošenjem Pravilnika, odnosno osnivanjem Agencije zbog čega potrebna promjena roka i procenta popunjenosti radnih mjesta do kraja 2024. godine sa 50% na 20% zbog vremena	*		Budžet	Aktivnost potrebno u preformulisanim obliku zbog kraćih rokova i procedura raspisivanja oglasa i popunjavanja oglašanih radnih mjesta prenijeti u AP za 2024.

*Dok se ne realizuju aktivnosti 2.1. i 2.3. nije moguće definisati potrebna sredstva za realizaciju aktivnosti.

						potrebnog za sprovođenje procedure raspisivanja oglasa i popunjavanja oglašanih radnih mjesta.				
2.5. Nabavka i implementacija tehničke opreme u skladu sa zaključcima iz Informacije o potrebi fomiranja novog organa uprave – Agencije za sajber bezbjednosti koju je usvojila Vlada.	Izvršena nabavka i implementacija tehničke opreme.	Agencija za sajber bezbjednost	II kvartal 2023.	IV kvartal 2023.		III-IV kvartal 2024. Nabavka i implementacija tehničke opreme nije bila moguća jer Agencija nije osnovana. Čeka se usvajanje Zakona o informacionoj bezbjednosti.	1.300.000,00€	Nisu realizovana sredstva.	Budžet	Potrebno aktivnosti prenijeti u AP za 2024.
2.6. Izmjena Zakona o informacionoj bezbjednosti u cilju definisanja načina upravljanja situacijama izazvanim sajber prijetnjama.	Izmijenjen Zakon o informacionoj bezbjednosti.	MJUDDM DZTP MO	I kvartal 2022.	IV kvartal 2022.		II kvartal 2024. Usvajanje Zakona nije realizovano u prvobitnom roku usljed čestih organizacionih izmjena uslovljenih izglasavanjem nepovjerenja 42. i 43. Vladi, i izborom 44. Vlade, te sajber napada u III kvartalu 2022. godine na vladinu informatičku infrastrukturu i informaciono-komunikacionu mrežu koji uticao na usmjeravanje resursa i kapaciteta Ministarstva javne	Nisu potrebna sredstva.	-	-	Nije potrebno posebno predmetnu aktivnost prenositi u AP za 2024. budući donošenje Zakona već planirano AP za 2024.

						uprave na rješavanja problema. Tokom 2023. godine pripremljen je Nacrt Zakona i obavljene opsežne konsultacije.				
2.7. Priprema Pravilnika o upravljanju kriznim situacijama izazvanim sajber prijetnjama.	Usvojen Pravilnik	MJUDDM DZTP MO	I kvartal 2023.	IV kvartal 2023.		Priprema i usvajanje Pravilnika uslovljena donošenjem Zakona o informacionoj bezbjednosti.	Nisu potrebna sredstva.		-	Potrebno predmetnu aktivnost prenijeti u AP za 2024.
2.8. Priprema Pravilnika o bližem načinu uspostavljanja zaštite od računarskih bezbjednosnih incidenata na internetu i drugih rizika bezbjednosti informacionih sistema, kao i koordinacije prevencije i zaštite.	Usvojen Pravilnik	MJUDDM DZTP	I kvartal 2022.	I kvartal 2022.		III-IV kvartal 2024. Priprema i usvajanje Pravilnika uslovljena donošenjem Zakona o informacionoj bezbjednosti.	Nisu potrebna sredstva.		-	Potrebno predmetnu aktivnost prenijeti u AP za 2024.
2.9. Formiranje interresornog operativnog tima za koordinaciju odgovora na sajber incidente.	Formiran interresorni operativni tim sa koordinaciju odgovora na sajber incidente.	MJUDDM Savjet za informacionu bezbjednost.	I kvartal 2022	I kvartal 2022.			20.000,00€ na godišnjem nivou	Utrošeno 20.000,00 eura	Budžet	
2.10. Učešće na sjednicama Savjeta za informacionu bezbjednost	Na najmanje dvije sjednice Savjeta za informacionu	Savjet za informacionu bezbjednost.	I kvartal 2022.	Kontinuirano		I-IV kvartal 2024.	Nisu potrebna sredstva.		-	Na sjednicu Savjeta tokom 2024. pozvati i predstavnike/ce akademske zajednice.

predstavnik/ca privatnog sektora i akademske zajednice.	bezbjednost učešće uzeli predstavnici/c e privatnog sektora i akademske zajednice.									Prenijeti aktivnost u AP za 2024.
2.11. Ažuriranje liste lokalnih CIRT-ova	Ažurirana lista	DZTP	I kvartal 2022.	IV kvartal 2023.			Nisu potrebna sredstva.		-	
2.12. Uspostavljanje tehničkih kapaciteta CIRT-a	1. Nabavljena oprema 2. Nabavljeni sistemi 3. Implementirani sistemi	DZTP	II kvartal 2022.	IV kvartal 2023.		IV kvartal 2024. Aktivnost je djelimično realizovana jer planirana sredstva nisu u potpunosti opredijeljena, a opredijeljena sredstva nisu u potpunosti iskorištena.	300.000,00€	Utrošeno u 2022. godini 73.000,00 eura, a u 2023. godini 70.700,00 eura. Ukupno utrošeno 143.700,00 eura.	Budžet	Potrebno prenijeti aktivnost u AP za 2024.
2.13. Implementacija mehanizama za zaštitu, monitoring sajber prijetnji, upravljanje ranjivostima, analizu i forenziku sajber incidenata	Implementirani SEIM (eng. Security Event Information System) sistem za monitoring, upravljanje ranjivošću.	DZTP	I kvartal 2022.	II kvartal 2023.		IV kvartal 2024. Aktivnost nije realizovana jer nisu odobrena finansijska sredstva.	200.000,00€	Nisu utrošena sredstva	Budžet	Potrebno prenijeti aktivnost u AP za 2024.
2.14. Opremljena specijalizovana prostorija za forenziku i analitiku	1. Obezbeđena prostorija 2. Nabavljeno 6 računara 3. Nabavljena kontrola pristupa 4. Instalirana open	DZTP	I kvartal 2022.	I kvartal 2022.		III kvartal 2024. Tačke 1 i 3 su realizovane, tačke 2 i 4 nisu jer Uprava za katastar i državnu imovinu nije uspjela da realizuje javnu nabavku.	30.000,00€	Nisu utrošena sredstva.	Budžet	Potrebno prenijeti aktivnost u AP za 2024.

	source rešenja za monitoring.									
2.15. Promovisanje sajta CIRT-a	1. Postavljanje banera na sajtovima ANB, MUP, UP, MPNKS, MVP, MO, MZ, sajtu Zajednice opština Crne Gore, sajtovima lokalnih samouprava, sajtovima obrazovnih ustanova u Crnoj Gori, sajtu PKCG. 2. Promovisanje na društvenim mrežama	DZTP	II kvartal 2022.	III kvartal 2023.		III kvartal 2024. Za 2022. godinu nisu odobrena sredstva za realizaciju ove aktivnosti	1.000,00€ godišnje	Utrošeno 300 eura.	Budžet	Potrebno prenijeti aktivnosti u AP za 2024.
2.16. Redovno planiranje i ažuriranje Registra rizika	Ažuriran Registar rizika sa rizicima iz oblasti sajber bezbjednosti.	ANB MJUDDM MO MUP MVP DZTP	2022	Kontinuirano		Predmetna aktivnost se realizuje u kontinuetu.	Nisu potrebna sredstva.		-	Budući da prepoznate institucije u kontinuitetu ažuriraju svoje registre kao dio redovnih aktivnosti, nije potrebno prenositi aktivnost u AP za 2024.
2.17. Verifikovan predlog novog organizacionog okvira koji će biti integrisan u Sistematizaciju MO i	Usvojen predlog novog organizacionog okvira i integrisan u Sistematizaciju i OFS,	MO i VCG	I kvartal 2022	IV kvartal 2022.			Nisu potrebna sredstva		-	

Organizacijsko - formacijskoj strukturi VCG (OFS), sa ciljem unaprjeđenja sajber komandovanja u domenu vojnih operacija.	u skladu sa NATO ciljevima sposobnosti.									
2.18. Nabavka i implementacija novih tehnoloških rješenja neophodnih za zaštitu statičkih i pokretnih informaciono - komunikacionih sistema MO i VCG, u cilju sajber podrške vojnim operacijama.	Izvršena nabavka i implementacija hardvera i softvera koji je neophodan za funkcionisanje Bezbjedno-sno-operativnog centra MO i VCG (SOC MO i VCG) i mobilnog CIRT-a (Deployable CIRT).	MO	II kvartal 2022.	IV kvartal 2023.		I kvartal 2024. Realizovana nabavka (Faza I) za deklarisanu jednicu VCG. Obuka za upotrebu opreme planirana za I kvartal 2024.	300.000,00€	Utrošeno 231.000,00€	Budžet	Potrebno aktivnost, odnosno nerealizovani dio aktivnosti prenijeti u AP za 2024.
2.19. Nastavak programa sticanja ekspertskih vještina iz oblasti sajber odbrane	Obezbijeden trening program za minimum 12 sajber eksperta/kinja iz MO i VCG	MO	II kvartal 2022.	IV kvartal 2023.			30.000,00€	Nisu utrošena sredstva iz budžeta budući da je aktivnost realizovana kroz donacije	Budžet/Donacije	
2.20. Formiranje vojne rezerve za sveobuhvatnu sajber odbranu.	Alocirana organizaciona struktura za sajber rezervu, definisani	MO	I kvartal 2023.	IV kvartal 2023.		I-IV kvartal 2024. Usled organizacionih izmjena uslovljenih	15.000,00€	Nisu utrošena sredstva	Budžet	Potrebno prenijeti aktivnost u AP za 2024.

	zadaci, kao i akcioni plan za dvije godine od dana njegovog formiranja.					izbornim ciklusom i formiranjem 44. Vlade, realizacija aktivnosti prolongirana za 2024.				
2.21. Izvođenje sveobuhvatnih sajber vježbi	Izvedena minimum jedna sajber vježba (tehničkog ili koordinacionog karaktera).	MO i VCG u saradnji s zainteresovanim stranama	I kvartal 2023.	IV kvartal 2023.			10.000,00€	Nisu utrošena sredstva	Budžet	
Operativni cilj 3			Unapređenje mjera prevencije i edukacije o sajber bezbjednosti							
Indikator učinka	Početna vrijednost		Prelazne vrijednosti do 2023.		Ciljna vrijednost do 2024.			Ciljna vrijednost do 2026.		
Broj informacionih sistema nad kojima je izvršeno preventivno penetraciono testiranje.	n/a		57		10			30		
Procenat zaposlenih javnih službenika/ca koji su prošli obuku na temu sajber bezbjednosti.	1%		2%		10%			15%		
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja 3	Indikator rezultata	Nadležna institucija	Datum početka (kvartal)	Planirani datum završetka (kvartal)	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz obrazloženje)	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke
3.1. Izrada vodiča za osnovne tehnološke i operativne mjere za prevenciju sajber prijetnji.	Izrađen vodič za osnove tehnološke i operativne mjere za prevenciju sajber prijetnji, sa kojim su upoznate sve	Agencija za sajber bezbjednost Savjet za informacionu bezbjednost.	I kvartal 2023.	IV kvartal 2023.		II kvartal 2024. Odredbama Zakona o informacionoj bezbjednosti definisane mjere informacione bezbjednosti koje stupaju na snagu	10.000,00 €	Nisu utrošena sredstva	Donacije	Kako su mjere već prepoznate u Nacrtu Zakona čije usvajanje predviđeno za II kvartal 2024. nije potrebno prenositi aktivnost u AP za 2024.

	zainteresovan e strane.					usvajanjem Zakona.				
3.2. Izrada informacije o ključnim institucijama i IT sistemima u kojima neophodno uraditi penetraciono testiranje (PEN test).	Izrađena informacija	MJUDDM DZTP	II kvartal 2022.	IV kvartal 2022.			Nisu potrebna sredstva.		-	
3.3. PEN testiranje u institucijama, odnosno na sistemima prepoznatim u informaciji iz 5.2.	Realizovana PEN testiranja na 10 informativnih sistema.	MJUDDM DTZP	I kvartal 2023.	IV kvartal 2023.			50.000,00€	Nisu odobrena sredstva	Budžet	
3.4. Nabavka opreme u cilju unapređenje prevencije i odbrane internet mreže i sertifikacije sistema za razmjenu klasifikovanih podataka do nivoa INTERNO, Ministarstva vanjskih poslova i Diplomatsko -konzularnih predstavništava (DKP) Crne Gore u svijetu	Zaštita komunikacione mreže između MVP - a i DKP (ukupno 38 predstavništava) kao i njihova sertifikacija u skladu sa standardom ISO:27001, koji bi se koristili za razmjenu klasifikovanih podataka MVP -DKP do nivoa INTERNO.	MVP	I kvartal 2022.	IV kvartal 2023.		III kvartal 2024-II kvartal 2025. Oprema je nabavljena iz donacija. Zbog posljedica sajber napada od avgusta 2022. godine nisu u planiranom roku umrežena sva DKP Crne Gore u svijetu na sistem zaštite komunikacione mreže između MVP i DKP,	400.000,00€	Utrošeno 200.000,00 eura kroz donacije na nabavku opreme.	Budžet, donacije	
3.5. Izrada analize	Izrađena analiza	DZTP MJUDDM UzK	I kvartal 2022.	II kvartal 2022.			Nisu potrebna sredstva.		-	

potrebnih sajber obuka u javnom sektoru	potrebnih sajber obuka na godišnjem nivou.									
3.6. Donošenje Programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih i lokalnih službenika/ca i namještenika/ca u oblasti sajber bezbjednosti	Donijet Program	MJUDDM -UzK	II kvartal 2022.	IV kvartal 2022.			Nisu potrebna sredstva.			
3.7. Realizacija obuka prema Programu stručnog osposobljavanja i usavršavanja državnih i lokalnih službenika/ca i namještenika/ca .	Realizovano najmanje 4 obuke na lokalnom i centralnom nivou i obuhvaćeno namjanje 100 zaposlenih.	UZK	I kvartal 2023.	IV kvartal 2023.			2.000,00 €	Utrošena sredstva	Budžet	Zbog obezbjeđivanja kontinuiteta, potrebno aktivnost planirati i u AP za 2024.
3.8. Izrada analize potrebnih sajber obuka u privatnom sektoru.	Izrađena analiza potrebnih sajber obuka na godišnjem nivou.	DZTP MJUDDM	I kvartal 2022.	II kvartal 2022.		Odustalo se od predmetne aktivnosti. Interno prepoznati nosioci KII iz privatnog sektora uključeni/e u obuke iz oblasti sajber bezbjednosti u organizaciji MJU.	Nisu potrebna sredstva.		-	Svim obukama organizovanim i planiranim za zaposlene na poslovima informacione bezbjednosti u javnom sektoru, obuhvaćeni i predstavnici/e privatnog sektora.
3.9. Organizacija obuka za zaposlene na poslovima informacione	Realizovane najmanje dvije obuke i obuhvaćeno minimum 20 zaposlenih na	DZTP MUP MJUDDM	I kvartal 2022.	IV kvartal 2023.			Nisu potrebna sredstva.		-	U AP za 2024. predvidjeti aktivnost kojom bi obukama bili/e obuhvaćeni i predstavnici/e

sigurnosti u privatnom sektoru.	poslovima informacione bezbjednosti u privatnom sektoru.									privatnog sektora koji su vlasnici/e KII.
3.10. Donošenje novog ili izmjena i dopuna postojećeg pravnog akta kojim bi se predvidjela obaveza za zaposlene u javnom sektoru, a koji su korisnici/e e-mail servisa MJUDDM, da polože online test o osnovama bezbjednog korišćenja ICT-a, a prije dobijanja pristupa IT sistemima javne uprave u nadležnosti MJUDDM.	Donijet novi ili izmjenjen i dopunjen postojeći pravni akt.	MJUDDM	I kvartal 2022.	III kvartal 2023.		III-IV kvartal 2024. Zbog čestih organizacionih izmjena uslovljenih izglasavanjem nepovjerenja 42. i 43. Vladi, te izborom nove, 44. Vlade nije se pristupilo realizaciji aktivnosti.	Nisu potrebna sredstva.		-	Procijenjeno da nije potrebno donositi poseban pravni akt radi realizacije online obuke za korisnike/ce e-mail servisa MJU, zbog čega predmetnu aktivnost nije potrebno prenositi u AP za 2024.
3.11. Donošenje on-line obuke o sigurnom korišćenju informaciono - komunikacionih tehnologija u javnoj upravi, sa online testom, za zaposlene u javnoj upravi, a koji su korisnici/e e-mail servisa MJUDDM.	Definisana online obuka, sa online testom.	MJUDDM DZTP	III kvartal 2022.	IV kvartal 2022.		III-IV kvartal 2024. Nisu obezbjeđena potrebna sredstva, dodatno kapaciteti i resursi MJU usmjereni na sanaciju posledica sajber napada na vladinu informatičku infrastrukturu tokom 2022. godine	10.000,00 €	Nisu realizovana sredstva	Donacija	Po usvajanju novog Zakona o informacionoj bezbjednosti, a kao dodatnu mjeru infotmacione bezbjednosti potrebno realizovati online obuku za sve korisnike/ce e-mail servisa MJU. Predvidjeti u AP za 2024, aktivnost kojom bi se objedinile aktivnosti 3.11. i 3.12.

3.12. Implementacija online obuka o sigurnom korišćenju ICT u javnoj upravi, sa testom od strane zaposlenih u javnoj upravi, a koji su korisnici/e e-mail servisa MJUDDM.	Svi zaposleni u javnoj upravi, a koji su korisnici/e e-mail servisa MJUDDM prošli online obuku, i položili online test.	MJUDDM	I kvartal 2023.	Kontinuirano		III-IV kvartal 2024. Budući da aktivnost 3.11. nije realizovana, nije bilo moguće realizovati ni ovu aktivnost.	Nisu potrebna sredstva.		Budžet	Vidjeti preporuku za aktivnost 3.11.
3.13. Podizanje svijesti o bezbjednom korišćenju interneta	1. Izrada i promovisanje minimum po jedne brošure/publikacije, pisanje članaka i gostovanje u emisijama u edukativne svrhe; 2. Ažuriranje materijala na portalu CIRT-a iz oblasti sajber bezbjednosti. 3. Realizovana minimum jedna promotivna aktivnost/kampanja tokom mjeseca sajber bezbjednosti.	DZTP MPNKS/MP	I kvartal 2022.	IV kvartal 2023.			14.000,00€	14.000,00€	Budžet	
3.14. Organizovanje specijalizovnog treninga iz oblasti sajber diplomatije	Organizovana minimum dva specijalizovana treninga za minimum	MJUDDM	III kvartal 2022.	IV kvartal 2023.		III-IV kvartal 2024. Zbog čestih organizacionih i personalnih izmjena u državnoj upravi tokom	10.000,00€	Nisu realizovana sredstva	Donacija	Potrebno aktivnost prenijeti u AP za 2024.

za visoki-rukovodi kadar MVP, ANB, MJUDDM i MO	10 predstavnika/ca navedenih resora na pozicijama visokog rukovodnog kadra.					2022. i 2023. nije bilo moguće realizovati predmetnu aktivnost.				
3.15. Unapređenje sajta CIRT-a i platforma za razmjenu informacija	1. Sajt CIRT-a sadrži objedinjene edukativne materijale i informacije o dostupnim programima i obukama o sajber bezbjednosti 2. Operativna platforma za razmjenu informacija	DZTP	II kvartal 2022.	III kvartal 2023.		III-IV kvartal 2024. Nisu odobrena sredstva zbog čega aktivnost nije realizovana.	30.000,00€ za 2023.	Nisu realizovana sredstva	Budžet/donacije	Potrebno prenijeti aktivnost u AP za 2024.
Operativni cilj 4		Poboljšanje odgovora na sajber kriminal								
Indikator učinka	Početna vrijednost		Prelazne vrijednosti do 2023.		Ciljna vrijednost do 2024.			Ciljna vrijednost do 2026.		
Procenat procesuiranih krivičnih djela u oblasti visokotehnološkog kriminala i krivičnih djela učinjenih upotrebom informaciono komunikacionih tehnologija.	25%		33.3%		30%			35%		
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja 4	Indikator rezultata	Nadležna institucija	Datum početka (kvartal)	Planirani datum završetka (kvartal)	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz obrazloženje)	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke
4.1. Izmjene i dopune Zakona o krivičnom	- Formirana Radna grupa za izmjenu i	UP	II kvartal 2022.	III kvartal 2023.		I-IV kvartal 2024.	Nisu potrebna sredstva.	-	-	Potrebno prenijeti aktivnost u AP za 2024.

postupku	Dopunu Zakona o krivičnom postupku; - Donijet Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku;	MPLJMP/Min istartvo pravde				Formirana je Radna grupa, ali je u skladu sa sugestijama Evropske komisije potrebno tokom 2024. intenzivirati rad na usaglašavanju predloga izmjena Zakona.				
4.2. Izmjene Krivičnog zakonika Crne Gore kako bi se prepoznalo i sankcionisalo krivično djelo kreiranja i širenja lažnih vijesti i dezinformacija na internetu.	- Formirana Radna grupa; - Donijet Predlog izmjena Krivičnog zakonika Crne Gore	UP MPLJMP/ Ministarstvo pravde	II kvartal 2022.	III kvartal 2023.			Nisu potrebna sredstva.		-	
4.3. Izmjena postojećeg Zakona o elektronskim komunikacijama , radi prepoznavanja tehničkih mogućnosti za gašenje/blokiranje subdomena, odnosno, onemogućavanje pristupa stranicama na internetu, a sa kojih se vrše krivična djela ili koja krše odredbe	- Formirana Radna grupa; - Donijet Predlog izmjena.	MER UP	II kvartal 2022.	III kvartal 2023.		I-III kvartal 2024. Radna grupa formirana, utrđen Nacrt Zakona.	Nisu potrebna sredstva.		-	Potrebno aktivnost prenijeti u AP za 2024.

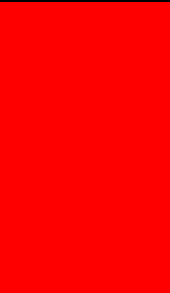
Krivičnog zakonika Crne Gore.										
4.4. Organizovanje obuka za službenike/ce MUP, UP i nosioce pravosudnih funkcija	Organizovane minimum dvije obuke godišnje.	MUP UP Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu	I kvartal 2022.	IV kvartal 2023.		Završen projekat iPROCEEDS2, u okviru kojeg su, posredstvom Centra za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, nosioci pravosudne funkcije iz Crne Gore imali priliku da se obučavaju na temu borbe protiv sajber kriminala. Od strane MUP aktivnost nije realizovana u potpunosti, ali jeste potpisan sporazum sa Asocijacijom menadžera bezbjednosti za visoki rukovodni kadar.	10.000,00€	Nisu dostupne informacije o opredijeljenim sredstvima kroz projekat	Budžet/ donacije	Potrebno kroz realizaciju aktivnosti u okviru Operativnog cilja 3 uključiti službenike/ce MUP/UP i nosioce pravosudnih funkcija u planirane obuke, kako bi se izbjeglo dupliranje aktivnosti kroz različite operativne ciljeve.
Operativni cilj 5			Osnažen i harmonizovan sistem zaštite podataka.							
Indikator učinka	Početna vrijednost		Prelazne vrijednosti do 2023.		Ciljna vrijednost do 2024.			Ciljna vrijednost do 2026.		
Broj organizacija i njihovih komunikaciono informacionih sistema usklađenih sa standardima informacione bezbjednosti i sertifikovanih za obradu tajnih podataka.	3		3		5			6		

Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja 5	Indikator rezultata	Nadležna institucija	Datum početka (kvartal)	Planirani datum završetka (kvartal)	Status realizacije 	Novi rok za realizaciju (uz obrazloženje)	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke
5.1 Unapređenje propisa neophodnih za sprovođenje sertifikacije komunikaciono-informacionih sistema za obradu tajnih podataka	Usvojene unapređene verzije Uredbe o bližim uslovima i načinu sprovođenja informatičkih mjera zaštite tajnih podataka i Pravilnika o certifikovanju komunikaciono-informacionih sistema i procesa za obradu tajnih podataka.	MO DZTP	I kvartal 2022.	III kvartal 2022.		IV kvartal 2024. Izrađeni su predlozi propisa, ali je rok za njihovo usvajanje uslovljeno usvajanjem izmjena Zakona o tajnosti podataka, odnosno Zakona o informacionoj bezbjednosti.	Nisu potrebna sredstva.	-	-	Potrebno aktivnost prenijeti u AP za 2024.
5.2 Identifikacija Komunikaciono informacionih sistema (KIS) za obradu tajnih podataka koje je neophodno sertifikovati.	Identifikovane institucije koje imaju potrebu za uspostavljanje sistema za obradu tajnih podataka i napravljena lista.	DZTP	II kvartal 2022.	III kvartal 2022.		I-II kvartal 2024. Napravljena djelimična lista organa koji su obavijestili DZTP o aktivnostima na implementaciji KIS za obradu tajnih podataka i njihovu akreditaciju. U toku je finalizacija potpune liste.	Nisu potrebna sredstva.		-	Potrebno aktivnost prenijeti u AP za 2024.
5.3 Obuke od značaja za usklađivanje i reviziju	1. Utvrđena lista Službenika/ca koji/e	1.MJUDDM 2. Savjet za informacionu bezbjedn-ost	II kvartal 2022.	III kvartal 2023.			Nisu potrebna sredstva.		-	

poslovanja u skladu sa standardima informacione bezbjednosti (sertifikovani/a implementator/ka, interni/a revizor/ka, eksterni/a revizor/ka)	trebaju da prođu sertifikaciju i obuke 2. Izrađen plan sertifikacije i obuka.									
5.4 Usklađivanje organa državne uprave i njihovih komunikaciono informacionih sistema sa standardima informacione bezbjednosti.	1. Utvrđena lista IKT sistema u organima državne uprave koji imaju usklašene sisteme sa standardima informacione bezbjednosti 2. Povećanje za 10% godišnje u odnosu na listu.	MJUDDM	I kvartal 2022.	IV kvartal 2023.		I-IV kvartal 2024. Realizacija bila uslovljena ostvarenjem aktivnosti 5.3.	Nisu potrebna sredstva.		-	Potrebno prenijeti aktivnost u AP za 2024.
5.5. Usklađivanje Zakona o zaštiti podataka o ličnosti sa rješenjima iz Opšte uredbe o zaštiti ličnih podataka – GDPR 2016/679	Usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.	MUP	II kvartal 2022.	IV kvartal 2023.		I-IV kvartal 2024.	Nisu potrebna sredstva.		-	Potrebno prenijeti aktivnost u AP za 2024.
Operativni cilj 6			Razvoj i unapređenje saradnje s nacionalnim i međunarodnim partnerima							
Indikator učinka	Početna vrijednost		Prelazne vrijednosti do 2023.		Ciljna vrijednost do 2024.		Ciljna vrijednost do 2026.			
Procenat međunarodnih konferencija, obuka i	60%		86,7%		70%		75%			

vježbi na kojima je Crna Gora uzela učešće.										
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja 6	Indikator rezultata	Nadležna institucija	Datum početka (kvartal)	Planirani datum završetka (kvartal)	Status realizacije 	Novi rok za realizaciju (uz obrazloženje)	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke
6.1. Priprema Memoranduma o saradnji s privatnim sektorom	Usaglašen tekst najmanje dva Memoranduma o saradnji	MJUDDM DZTP MO	II kvartal 2022.	IV kvartal 2023.		I-IV kvartal 2024. Pripremljen je jedan Memorandum o saradnji, dok će drugi biti realizovan tokom 2024. godine.	Nisu potrebna sredstva.		-	Potrebno prenijeti u AP za 2024. aktivnost koja će objediniti aktivnosti 6.1. i 6.2.
6.2. Potpisivanje Memoranduma o saradnji s privatnim sektorom	Potpisana najmanje dva MoS	MJUDDM DZTP MO	III kvartal 2022.	IV kvartal 2023.		I-IV kvartal 2024. Potpisan je jedan Memorandum o saradnji, dok će drugi biti realizovan tokom 2024. godine.	Nisu potrebna sredstva.		-	Potrebno prenijeti u AP za 2024. aktivnost koja će objediniti aktivnosti 6.1. i 6.2.
6.3. Formiranje zajednice sajber eksperata/kinja iz javnog i privatnog sektora	Formirana mreža sajber eksperata/kinja iz javnog i privatnog sektora, kao i akademske zajednice, sa ciljem razmjene informacija, znanja, dobrih praksi i organizovanja zajedničkih aktivnosti.	DZTP	I kvartal 2023.	IV kvartal 2023.		I-IV kvartal 2024. Realizacija ove aktivnosti zavisi od realizacije aktivnosti 3.15. za koju nisu odobrena sredstva.	Nisu potrebna sredstva.		-	Potrebno prenijeti aktivnost u AP za 2024. i intenzivirati aktivnosti na njenoj realizaciji.
6.4. Učešće na vježbama	Učešće minimum 15	ANB MO MJUDDM MUP	I kvartal 2022.	Kontinuirano			50,000,00€	Utrošena planirana sredstva.	Budžet	

u organizaciji NATO, EU, OEBS -a i drugih međunarodnih partnera.	Predstavnik/ca Crne Gore na minimum dvije godišnje međunarodne vježbe (Cyber Coalition, Locked Shiled; CMX, i sl).									
6.5. Inteziviranje participacije u NATO CCD COE	1. Učešće na minimum dvije aktivnosti u organizaciji CCD COE. 2. Shodno MoU između Ministarstva odbrane i CCD COE, upućen predstavnik/ca Crne Gore na rad u CCD COE.	MO	I kvartal 2022.	IV kvartal 2023.		I-IV kvartal 2024.	170.000,00€ (dvije godine)	Nisu odobrena sredstva	Budžet	Potrebno prenijeti aktivnost u AP za 2024.
6.6. Povećan angažman Crne Gore u okviru platformi međunarodnih organizacija (OEBS; SE i sl) za razmjenu informacija, znanja i dobrih praksi.	Minimum 8 događaja, predavanja i obuka u okviru platformi međunarodnih organizacija na kojima su predstavnici/crke Crne Gore uzeli/e učešće.	ANB MO MJUDDM MUP	I kvartal 2022.	IV kvartal 2023.			15.000,00€	Utrošena planirana sredstva.	Budžet/ donacije	
6.7. Inteziviranje bilateralnih aktivnosti na	Minimum dvije institucije su planom	ANB MO MJUDDM MUP	I kvartal 2022.	IV kvartal 2023.			Nisu potrebna sredstva.		-	

polju sajber bezbjednost	bilateralne saradnje konkretizovali minimum 1 aktivnost koja će doprinijeti nadogradnji iskustva, znanja, razmjeni informacija i slično u oblasti sajber bezbjednost	MVP MPNKS / MP MPLJMP/ Ministartvo pravde UP								
Operativni cilj 7			Uspostavljen sistem zaštite kritične informatičke infrastrukture							
Indikator učinka	Početna vrijednost	Prelazne vrijednosti do 2023.			Ciljna vrijednost do 2024.			Ciljna vrijednost do 2026.		
Procenat kritičnih informacionih sistema koji imaju implementirane sve zakonski propisane tehničke mjere zaštite.	n/a	n/a			30%			85%		
Broj zaposlenih službenika/ca u CIRT-u	6 službenika/ca	11 službenika/ca			16 službenika/ca			24 službenika/ce		
Aktivnost koja utiče na realizaciju operativnog cilja 7	Indikator rezultata	Nadležna institucija	Datum početka (kvartal)	Planirani datum završetka (kvartal)	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz obrazloženje)	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke
7.1. Izmjena Zakona o informacionoj bezbjednosti i Zakona o određivanju i zaštiti kritične infrastrukture	Donijeti zakoni o izmjeni Zakona o informacionoj bezbjednosti i Zakona o određivanju i zaštiti kritične infrastrukture kako bi se kroz jedno	MUP MJUDDM	I kvartal 2022.	IV kvartal 2022.		I kvartal 2024. Usvajanje Zakona nije realizovano u prvobitnom roku usljed čestih organizacionih izmjena uslovljenih izglasavanjem nepovjerenja 42. Vladi i 43. Vladi	Nisu potrebna sredstva.		-	Intenzivirati napore u pravcu usvajanja novog Zakona o informacionoj bezbjednosti. Odustati od objedinjavanja dva zakonska rješenja u jedno.

	zakonsko rješenje tretiralo pitanje zaštite kritične i kritične informatičke infrastrukture					<p>tokom 2022. godine, te sajber napada u III kvartalu 2022. godine na vladinu informatičku infrastrukturu i informaciono-komunikacionu mrežu koji uticao na usmjeravanje resursa i kapaciteta Ministarstva javne uprave na rješavanja problema. U novembru 2022. pokrenute javne konsultacije zainteresovane javnosti povodom izrade Nacrta zakona.</p> <p>Od objedinjavanja dva zakona u jedan, u pravcu rješavanja pitanja zaštite KII se odustalo, i biće tretirano kroz Zakon o informacionoj bezbjednosti, kojim će biti propisane mjere informacione bezbjednosti, kao i ključni i važni subjekti.</p>				
7.2. Utvrđivanje predloga liste kritične informatičke infrastrukture	Utvrđen predlog liste kritične informatičke infrastrukture	MJUDDM	I kvartal 2022.	IV kvartal 2022.		IV kvartal 2024. Lista KII biće utvrđena nakon donošenja novog Zakona o	Nisu potrebna sredstva.		-	Potrebno prenijeti aktivnost u AP za 2024.

						informacionoj bezbjednosti.				
7.3. Određivanje kritične informatičke infrastrukture od strane Vlade Crne Gore na osnovu objedinjenih međusektorskih i sektorskih predloga	Određena kritična informatička infrastruktura od strane Vlade Crne Gore u skladu s Zakonom o utvrđivanju i zaštiti kritične infrastrukture	MUP	IV kvartal 2022.	I kvartal 2023.		IV kvartal 2024. Konstatovano da se lista KII tretira kroz novi Zakon o informacionoj bezbjednosti koji u nadležnosti MJU, a ne MUP.	Nisu potrebna sredstva.		-	Potrebno objediniti 7.2. i 7.3. aktivnosti i prenijeti u AP za 2024.
7.4 Izrada analize o potrebi donošenja podzakonskog pravnog akta o bližem načinu zaštite kritične informatičke infrastrukture	Izrađena analiza	MJUDDM MUP	I kvartal 2023.	IV kvartal 2023.		III-IV kvartal 2024. Realizacija bila uslovljena donošenjem Zakona o informacionoj bezbjednosti	Nisu potrebna sredstva.		-	Prenijeti aktivnosti u AP za 2024.
7.5. Jačanje Administrativnih kapaciteta CIRT-a	Zaposleno 6 novih Službenika/ca	DZTP	I kvartal 2022.	III kvartal 2023.		I-IV kvartal 2024. Aktivnost nije realizovana jer nisu odobrena sredstva.	50.000,00€	Nisu odorena/utrošena sredstva	Budžet	Prenijeti aktivnost u AP za 2024,
7.6. Uspostavljanje bezbjednosnog operativnog centra (CIRT SOC-a) u cilju monitoringa kritične informatičke infrastrukture	Nabavljena osnovna oprema za uspostavljanje CIRT SOC-a 1. obezbijeđen prostor oko 50m2 2. video zid 3. 6 računara 4. SIEM rešenje 5. nabavljena	DZTP	I kvartal 2022.	III kvartal 2023.		I-IV kvartal U cilju realizacije ove aktivnosti obezbijeđena je prostorija i oprema za kontrolu pristupa, kao i računari. Sredstva za nabavku i implementaciju SIEM rješenja nisu odobrena budžetima za	300.000,00€	Uprava za katastar i državnu imovinu je obezbijedila prostorije za rad	Budžet	

	oprema za kontrolu pristupa 6. opremljena prostorija 7. nabavljeno i implemetirano SIEM rešenje					2022. i 2023. godinu.				
7.7. Organizovanje obuke za vlasnike/ce KII	Organizovana minimum jedna obuka godišnje za vlasnike/ce KII.	DZTP MJUDDM	I kvartal 2022.	IV kvartal 2023.			50.000,00€	Nisu utrošena sredstva jer se kroz tekuće projekte obezbjedilo i učešće vlasnika/ca KII na obukama	Budžet / donacije	Radi kontinuiteta, potrebno planirati nastavak aktivnosti i kroz AP za 2024.
7.8. Učešće u radu koordinacionog tijela za zaštitu kritične infrastrukture.	Imenovan/a Predstavnik/ca MJUDDM i CIRT-a u koordinacionom tijelu za zaštitu KI.	MUP	I kvartal 2022.	III kvartal 2022.			Nisu potrebna sredstva.		-	

IV Preporuke za naredne faze sprovođenja dokumenta

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije sajber bezbjednosti 2022-2026, za 2022. i 2023. godinu pokazao je da je veći dio aktivnosti realizovan ili je njihova realizacija u toku. Naime, 38 aktivnosti, od ukupno 64, je realizovano ili djelimično realizovano. Međutim, postoje aktivnosti koje zahtijevaju intenziviranje napora na njihovoj realizaciji od strane nadležnih institucija u narednom periodu.

S tim u vezi, preporuka za naredni period odnosi se i na intenziviranje saradnje sa međunarodnim partnerima/saveznicima/ama koji bi kroz projektnu, ekspertsku i/ili finansijsku podršku doprinijeli ostvarenju pojedinih aktivnosti.

Kako bi monitoring sprovođenja Akcionog plana za 2024. godinu bio dalje unaprijeđen, preporučuje se:

- jasnije definisanje indikatora rezultata pojedinih aktivnosti,
- preciznije određivanje iznosa potrebnih sredstva za realizaciju aktivnosti, te
- konkretizacija nosioca implementacije.

Prilikom pripreme Akcionog plana za 2024. godinu, fokus treba staviti na zaokruživanje sajber arhitekture, na način što će se intenzivirati napori na realizaciji onih aktivnosti koje će obezbijediti:

- osnivanje Agencije za sajber bezbjednost nadležne za sprovođenje i unapređenje mjera informacione bezbjednosti, vršenje nadzora nad primjenom tih mjera, kao i za uspostavljanje sistema za rano otkrivanje i odbranu od sajber prijetnji i incidenata,
- definisanje i zaštitu kritične informatičke infrastrukture; te
- snaženje odgovora na sajber kriminal.

Radi obezbjeđenja kontinuiteta u dostizanju operativnih ciljeva, preporuka je da se aktivnosti koje su djelimično realizovane, ili nisu realizovane, prenesu u Akcioni plan za 2024. godinu.

Crna Gora
Ministarstvo javne uprave

**AKCIONI PLAN
STRATEGIJE SAJBER BEZBJEDNOSTI 2022-2026,
ZA 2024. GODINU**

Podgorica, septembar 2024. godine

Akcionim planom Strategije sajber bezbjednosti 2022-2026, za 2024. godinu, definisani su novi rokovi za realizaciju nerealizovanih ili djelimično realizovanih aktivnosti iz Akcionog plana za 2022. i 2023. godinu, kao i nove aktivnosti čija se realizacija planira za 2024. godinu.

Namjera je da se realizacijom ukupno 61 aktivnosti dalje doprinese ostvarenju operativnih ciljeva koji su predviđeni Strategijom, odnosno u krajnjem, dostizanju definisanog strateškog cilja.

Akcioni plan je pripremljen u skladu sa Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata.

Ukupan iznos planiranih novčanih sredstava za realizaciju aktivnosti predviđenih ovim Akcionim planom je 2.209.900,00 eura, od čega je predviđeno da se budžetom obezbijede finansijska sredstva u iznosu od 1.699.900,00 eura, dok je planirani iznos donatorskih sredstava 510.000,00 eura.

Struktura Akcionog plana zasnovana je na jednom strateškom cilju i sedam operativnih ciljeva i to:

Strateški cilj:

Crna Gora u oblasti sajber bezbjednosti posjeduje održiv sistem za efikasno otkrivanje i odbranu od kompleksnih vektora sajber napada i prijetnji.

Operativni ciljevi:

- 1: Unapređenje ljudskih i finansijskih resursa
- 2: Efikasan mehanizam za odgovor na sajber incidente
- 3: Unapređenje mjera prevencije i edukacije o sajber bezbjednosti
- 4: Poboljšanje odgovora na sajber kriminal
- 5: Osnažen i harmonizovan sistem zaštite podataka
- 6: Razvoj i unapređenje saradnje s nacionalnim i međunarodnim partnerima
- 7: Uspostavljen sistem zaštite kritične informatičke infrastrukture

Akcioni plan sadrži definisane aktivnosti, indikatore rezultata, nadležne institucije, predviđene rokove za realizaciju aktivnosti, procjenu troškova za realizaciju strateškog dokumenta i izvore finansiranja.

STRATEŠKI CILJ 1		Crna Gora u oblasti sajber bezbjednosti posjeduje održiv sistem za efikasno otkrivanje i odbranu od kompleksnih vektora sajber napada i prijetnji.				
Operativni cilj 1		Unapređenje ljudskih i finansijskih resursa				
Indikator učinka		Početna vrijednost	Ciljna vrijednost do 2024.		Ciljna vrijednost do 2026.	
Procentualno povećanje budžetskih izdvajanja za razvoj sajber kapaciteta.		Nakon usvajanja budžeta za 2022. godinu vrijednost će biti definisana.	10% uvećana budžetska izdvajanja u odnosu na budžetska izdvajanja u 2022. godini.		20% uvećana budžetska izdvajanja u odnosu na budžetska izdvajanja u 2022. godini.	
Broj zaposlenih u resorima/institucijama koji se bave pitanjima sajber bezbjednosti.		35	42		52	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 1	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka (kvartal)	Planirani datum završetka (kvartal)	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
1.1. Učešće članova/ica Vlade na sjednicama Savjeta za informacionu bezbjednost.	Na najmanje dvije godišnje sjednice Savjeta za informacionu bezbjednost učešće uzeli članovi/ice Vlade.	MJU/Savjet	II kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	-
1.2. Izrada informacija o potrebnim budžetskim sredstvima za unaprjeđenje sajber bezbjednosti.	Institucije članovi/ice Savjeta za informacionu bezbjednost pripremili/e su i prezentovali/e analize potrebnih finansijskih sredstava za unapređenje sajber bezbjednosti u njihovim institucijama na tematskoj sjednici Savjeta za informacionu bezbjednost kojoj prisustvovao predstavnik Ministarstva finansija radi pravovremenog planiranja potrebnih sredstava kroz Budžet za 2025. godinu.	Institucije članovi/ice Savjeta za informacionu bezbjednost	III kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	-
1.3. Popunjavanje radnih mjesta u skladu sa aktima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta resora koji članovi/ice Savjeta za informacionu bezbjednost.	Popunjeno minimum 80% radnih mjesta u 2024. planiranih aktima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. Informacije o popunjenim radnim mjestima prezentovane od strane članova/ica Savjeta za	MJU MVP DZZTP	II kvartal	IV kvartal	60.000,00 eura	Budžet

	informacionu bezbjednost na sjednici Savjeta.					
1.4. Planiranje uvećanja izdvajanja za potrebe naprednja tehničkih kapaciteta u Agenciji za nacionalnu bezbjednost	Napravljen predlog rada i predlog budžeta.	ANB	II kvartal	III kvartal	150.000,00€	Budžet
Operativni cilj 2		Efikasan mehanizam za odgovor na sajber incidente				
Indikator učinka		Početna vrijednost	Ciljna vrijednost do 2024.		Ciljna vrijednost do 2026.	
Procenat uspješno riješenih sajber incidenata prijavljenih CIRT-u, odnosno Agenciji sa sajber bezbjednost.		80%	85%		90%	
Broj službenika/ica za podršku vojnim operacijama u oblasti sajber bezbjednosti.		12	16		20	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 2	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka (kvartal)	Planirani datum završetka (kvartal)	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
2.1. Usvajanje novog Zakona o informacionoj bezbjednosti radi stvaranja zakonskih preduslova za osnivanje Agencije za sajber bezbjednost.	Usvojen Zakona o informacionoj bezbjednosti.	MJU	II kvartal	III kvartal	Nisu potrebna sredstva	-
2.2. Izrada i usvajanje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije za sajber bezbjednost.	Usvojen Pravilnik Agencije za sajber bezbjednost.	Agencija za sajber bezbjednost	III kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	-
2.3. Popunjavanje minimum 30% radnih mjesta u skladu sa Pravilnikom Agencije za sajber bezbjednost.	Popunjeno 30% radnih mjesta u skladu sa Pravilnikom Agencije za sajber bezbjednost.	Agencija za sajber bezbjednost	III kvartal	IV kvartal	*	Budžet
2.4. Nabavka i implementacija tehničke	Izvršena nabavka i implementacija tehničke opreme.	Agencija za sajber bezbjednost	III kvartal	IV kvartal	*	Budžet

*Potrebna sredstva za realizaciju aktivnost biće poznata nakon realizacije aktivnosti 2.1. i 2.2.

*Potrebna sredstva za realizaciju aktivnosti biće poznata nakon usvajanja Zakona o informacionoj bezbjednosti kojim predviđeno da odobrena sredstva za funkcionisanje i rad Agencije ne mogu biti manja od 0.2% tekućeg budžeta Crne Gore.

opreme za potrebe Agencije za sajber bezbjednost						
2.5. Priprema Pravilnika o upravljanju kriznim situacijama izazvanim sajber prijetnjama.	Usvojen Pravilnik	MJU	III kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	-
2.6. Priprema Pravilnika o bližem načinu uspostavljanja zaštite od računarskih bezbjednosnih incidenata na internetu i drugih rizika bezbjednosti informacionih sistema, kao i koordinacije prevencije i zaštite.	Usvojen Pravilnik	MJU	III kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	-
2.7. Učešće predstavnika/ica privatnog sektora i akademske zajednice na sjednicama Savjeta za informacionu bezbjednost.	Na najmanje dvije sjednice Savjeta za informacionu bezbjednost učešće uzeli predstavnici/e privatnog sektora i akademske zajednice.	Savjet za informacionu bezbjednost.	II kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	-
2.8. Ažuriranje liste kontakt osoba za saradnju sa CIRT-om	Ažurirana lista	DZTP	II kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	
2.9. Uspostavljanje tehničkih kapaciteta Vladinog i nacionalnog CIRT-a	1. Nabavljena oprema 2. Nabavljeni sistemi 3. Implementirani sistemi	DZTP MJU	II kvartal	IV kvartal	220.000,00	Budžet/donacije
2.10. Implementacija mehanizama za zaštitu, monitoring sajber prijetnji, upravljanje ranjivostima, analizu i forenziku sajber incidenata	Implementiran sistem za monitoring i upravljanje bezbjednosnim informacijama i događajima ranjivošću.	DZTP MJU	II kvartal	IV kvartal	200.000,00	Budžet/Donacije
2.11. Opremljena specijalizovana prostorija za forenziku i analitiku	1. Nabavljeno 6 računara 2.. Instalirana open source rešenja za monitoring.	DZTP MJU	II kvartal	III kvartal	15.000,00	Budžet/Donacije
2.12. Promovisanje sajta	1. Postavljanje	DZTP	II kvartal	IV kvartal	1.900,00	Budžet/Donacije

Vladinog i nacionalnog CIRT-a	banera na sajtovima ANB, MUP, UP, MPNKS, MVP, MO, MZ, sajtu Zajednice opština Crne Gore, sajtovima lokalnih samouprava, sajtovima obrazovnih ustanova u Crnoj Gori, sajtu PKCG. 2. Promovisanje na društvenim mrežama	MJU				
2.13. Priprema Pravilnika o razmjeni informacija sa KII	Pripremljen Pravilnik	DZTP	II kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	
2.14. Obuka za upotrebu novih tehnoloških rješenja neophodnih za zaštitu statičkih i pokretnih informaciono-komunikacionih sistema MO i VCG, u cilju sajber podrške vojnim operacijama.	Realizovana obuka za upotrebu opreme za deklarisanu jedinicu VCG.	MO	II kvartal	III kvartal	Nisu potrebna sredstva, aktivnost će biti realizovana kroz postojeće ugovore i vježbe.	
2.15. Formiranje vojne rezerve za sveobuhvatnu sajber odbranu.	Stvaranje organizacionih struktura za sajber rezervu, definisani zadaci, kao i akcioni plan za dvije godine od dana njegovog formiranja.	MO	II kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	Budžet
2.16. Izvođenje sveobuhvatnih sajber vježbi	Stvoreni organizacioni uslovi (nabavka opreme) za minimum jednu sajber vježbu (tehničkog ili koordinacionog karaktera).	MO	II kvartal	IV kvartal	300.000,00€	Donacije
2.17. Nastavak programa sticanja ekspertskih vještina iz oblasti sajber odbrane	Obezbijeden trening program za minimum 4 sajber eksperta/kinje iz MO i VCG	MO	II kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	
2.18. Verifikovan predlog novog organizacionog	Usvojen predlog novog	MO	II kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	

okvira koji će biti integrisan u Sistematizaciji MO i Organizacijskoformacijskoj strukturi VCG (OFS), sa ciljem unaprjeđenja sajber komandovanja u domenu vojnih operacija.	organizacionog okvira i integrisan u Sistematiziju i OFS, u skladu sa NATO ciljevima sposobnosti.					
2.19. Nabavka i implementacija novih tehnoloških rješenja neophodnih za zaštitu statičkih i pokretnih informacionokomunikacionih sistema MO i VCG, u cilju sajber podrške vojnim operacijama.	Izvršena nabavka i implementacija hardvera i softvera koji je neophodan za funkcionisanje Bezbjednosnooperativnog centra MO i VCG (SOC MO i VCG) i mobilnog CIRT-a (Deployable CIRT).	MO	II kvartal	IV kvartal	200.000,00€	Budžet
2.20. Redovno planiranje i ažuriranje Registra rizika	Ažuriran Registar rizika sa rizicima iz oblasti sajber bezbjednosti	MO MVP MJU ANB DZTP	II kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	
2.21. Izgradnja novog SOC-a	Izgrađen novi SOC	ANB MJU	II kvartal	III kvartal	100.000,00€	Budžet/Donacije
Operativni cilj 3		Unaprjeđenje mjera prevencije i edukacije o sajber bezbjednosti				
Indikator učinka		Početna vrijednost		Ciljna vrijednost do 2024.		Ciljna vrijednost do 2026.
Broj informacionih sistema nad kojima je izvršeno preventivno penetraciono testiranje.		n/a		10		30
Procenat zaposlenih javnih službenika/ca koji/e su prošli/e obuku na temu sajber bezbjednosti.		1%		10%		15%
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 3	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka (kvartal)	Planirani datum završetka (kvartal)	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
3.1. Realizacija obuka prema kalendaru obuka za državne i	Realizovano najmanje 4 obuke na lokalnom i	MJU/UZK	II kvartal	IV kvartal	2.000,00	Budžet

lokalne službenike/ce i namještenike/ce u oblasti informacione bezbjednosti	centralnom nivou					
3.2. Priprema analize potreba za obukama iz oblasti sajber bezbjednosti i s tim u vezi programa obuka od strane regionalnog Centra za razvoj sajber kapaciteta Zapadnog Balkana (WB3C)	Pripremljena analiza i definisan program obuka.	MJU/WB3C MVP	II kvartal	III kvartal	Nisu potrebna sredstva	
3.3. Realizacija programa obuka na osnovu analize sprovedene od strane WB3C	Realizovane minimum 2 obuke za minimum 40 učesnika/ca iz javnog i privatnog sektora koji su vlasnici KII	MJU/WB3C MVP	III kvartal	IV kvartal	10.000,00€	Donacija
3.4. Realizacija takmičenja iz oblasti informacione bezbjednosti za učenike/ce srednjih škola u Crnoj Gori	Realizovano takmičenje.	MJU	II kvartal	I kvartal	10.000,00	Donacija
3.5. Donošenje i implementacija on-line obuke o sigurnom korišćenju informaciono - komunikacionih tehnologija u javnoj upravi, sa online testom, za zaposlene u javnoj upravi, a koji su korisnici/e e-mail servisa MJU	1. Definisana online obuka, sa online testom. 2. Minimum 50% korisnika/ca e-mail servisa MJU prošlo obuku i položili/e online test	MJU	III kvartal	IV kvartal	10.000,00	Donacija
3.6. Organizovanje specijalizovnog treninga iz oblasti sajber diplomatije za visoki-rukovodi kadar MVP, ANB, MJU, MUP/UP, MO i DZTP	Organizovana minimum dva specijalizovana treninga za minimum 10 predstavnika/ca navedenih resora na pozicijama visokog rukovodnog kadra.	MJU MVP	III kvartal	IV kvartal	10.000,00	Donacija
3.7. Unapređenje sajta CIRT-a i platforma za razmjenu informacija	1. Sajt CIRT-a sadrži objedinjene edukativne materijale i informacije o dostupnim programima i obukama o sajber bezbjednosti 2. Operativna platforma za	DZTP MJU	II kvartal	IV kvartal	35.000,00€	Budžet/Donacije

	razmjenu informacija					
3.8. Izrada informacije o ključnim institucijama i IT sistemima u kojima neophodno uraditi penetraciono testiranje (PEN test).	Izrađena informacija	DZTP MJU	II kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva.	
3.9. PEN testiranje u institucijama, odnosno na sistemima prepoznatim u informaciji iz 3.1.	Realizovana PEN testiranja na 10 informacionih sistema	DTZP MJU	II kvartal	IV kvartal	60.000,00€	Budžet
3.10. Izrada on-line platforme o sigurnom korišćenju informaciono - komunikacionih tehnologija u javnoj upravi i privatnom sektoru, sa online testom.	Implementirana platforma	DZTP MJU	II kvartal	IV kvartal	20.000,00 €	Budžet /Donacije
3.11. Podizanje svijesti o bezbjednom korišćenju interneta	1. Izrada i promovisanje minimum po jedne brošure/publikacije, pisanje članaka i gostovanje u emisijama u edukativne svrhe; 2. Ažuriranje materijala na portalu CIRT-a iz oblasti sajber bezbjednosti. 3. Realizovana na minimum jedna promotivna aktivnost/kampanja tokom mjeseca sajber bezbjednosti.	DZTP	II kvartal	IV kvartal	15.000,00€	Budžet
3.12. Implementacija nabavljene opreme u cilju unapređenja prevencije i odbrane internet mreže od sajber napada, nakon toga stvara se preduslov sertifikacije istih za razmjenu klasifikovanih podataka do nivoa INTERNO, Ministarstva vanjskih poslova i	Obezbijedena zaštita komunikacione mreže između MVP-a i DKP (ukupno 38 predstvaništava) kao i njihova sertifikacija u skladu sa standardom ISO:27001, koji bi se koristili za razmjenu klasifikovanih podataka MVP -DKP do nivoa INTERNO	MVP	III kvartal 2024.	II kvartal 2025.	Nisu potrebna sredstva	

Diplomatsko-konzularnih predstavništava (DKP) Crne Gore u svijetu.						
3.13. Realizacija obuka iz oblasti sajber bezbjednosti za zaposlene u ANB	Organizovane minimum dvije obuke za zaposlene u Agenciji.	ANB	kontinuirano	kontinuirano	10.000,00€	Budžet
Operativni cilj 4		Poboljšanje odgovora na sajber kriminal				
Indikator učinka		Početna vrijednost	Ciljna vrijednost do 2024.		Ciljna vrijednost do 2026.	
Procenat procesuiranih krivičnih djela u oblasti visokotehnološkog kriminala i krivičnih djela učinjenih upotrebom informaciono komunikacionih tehnologija.		25%	30%		35%	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 4	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka (kvartal)	Planirani datum završetka (kvartal)	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
4.1. Izmjene i dopune Zakona o krivičnom postupku	Donijet Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku;	Ministarstvo pravde	I kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	
4.2. Izmjena postojećeg Zakona o elektronskim komunikacijama, radi prepoznavanja tehničkih mogućnosti za gašenje/blokiranje subdomena, odnosno, onemogućavanje pristupa stranicama na internetu, a sa kojih se vrše krivična djela ili koja krše odredbe Krivičnog zakonika Crne Gore.	Donijet Zakon.	MER/ Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost	II kvartal	III kvartal	Nisu potrebna sredstva	
4.3. Obuka policijskih i tužilačkih istražitelja/ki iz oblasti sajber kriminala.	Održane minimum dvije kombinovane obuke	MJU/WB3C MVP UP	II kvartal	IV kvartal	10.000,00€	Donacija

Operativni cilj 5		Osnažen i harmonizovan sistem zaštite podataka.				
Indikator učinka		Početna vrijednost	Ciljna vrijednost do 2024.		Ciljna vrijednost do 2026.	
Broj organizacija i njihovih komunikaciono informacionih sistema usklađenih sa standardima informacione bezbjednosti i sertifikovanih za obradu tajnih podataka.		3	5		6	
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 5	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka (kvartal)	Planirani datum završetka (kvartal)	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
5.1 Unapređenje propisa neophodnih za sprovođenje sertifikacije komunikaciono-informacionih sistema za obradu tajnih podataka	Usvojene unapređene verzije Uredbe o bližim uslovima i načinu sprovođenja informatičkih mjera zaštite tajnih podataka i Pravilnika o certifikovanju komunikacionoinformacionih sistema i procesa za obradu tajnih podataka.	MO DZTP	II kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	
5.2 Identifikacija Komunikaciono informacionih sistema (KIS) za obradu tajnih podataka koje je neophodno sertifikovati.	Identifikovane institucije koje imaju potrebu za uspostavljanje sistema za obradu tajnih podataka i napravljena lista.	DZTP	II kvartal	VI kvartal	Nisu potrebna sredstva	
5.3. Usklađivanje Zakona o zaštiti podataka o ličnosti sa rješenjima iz Opšte uredbe o zaštiti ličnih podataka – GDPR 2016/679	Usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti.	MUP	II kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	
5.4. Nabavka licenci za Privileged Access Management (PAM) rješenja u cilju	Izvršena nabavka licenci i implementacija PAM rješenja	Ministartvo pravde MJU	II kvartal	IV kvartal	6.000 € MJU 50.000 €	Budžet/Donacije

nadgledanja i neovlaštenog pristupanja eksternih korisnika/ca IT resursima Ministarstva pravde						
5.5. Angažovanje savjetnika/ce za informacionu bezbjednost	Zaposlen/a savjetnik/ca za informacionu bezbjednost u MP	Ministartvo pravde	II kvartal	IV kvartal	15.000 €	Budžet
5.6. Unapređenje zaštite tajnih podataka	Nadograđen ili implementiran Sistem zaštićene komunikacije.	ANB	kontinuirano	kontinuirano	30.000,00€	Budžet
5.7 Usklađivanje organa državne uprave i njihovih komunikacionoinformacionih sistema sa standardima informacione bezbjednosti.	1. Utvrđena lista IKT sistema u organima državne uprave koji imaju usglashene sisteme sa standardima informacione bezbjednosti 2. Povećanje za 10% godišnje u odnosu na listu.	MJU	II kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	
Operativni cilj 6		Razvoj i unapređenje saradnje s nacionalnim i međunarodnim partnerima				
Indikator učinka		Početna vrijednost		Ciljna vrijednost do 2024.		Ciljna vrijednost do 2026.
Procenat međunarodnih konferencija, obuka i vježbi na kojima je Crna Gora uzela učešće.		60%		70%		75%
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 6	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka (kvartal)	Planirani datum završetka (kvartal)	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
6.1. Priprema i potpisivanje Memoranduma o saradnji s privatnim sektorom i/li NVO	Usaglašen i potpisan tekst minimum jednog Memoranduma o saradnji	MJU DZTP	II kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	
6.2. Formiranje zajednice sajber eksperata/kinja iz javnog i privatnog sektora	Formirana mreža sajber eksperata/kinja iz privatnog i javnog sektora, kao i akademske zajednice, sa ciljem razmjene informacija, znanja,	DZTP	II kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	

	dobrih praksi i organizovanja zajedničkih aktivnosti.					
6.3. Inteziviranje participacije u NATO CCD COE	1. Učešće na minimum dvije aktivnosti u organizaciji CCD COE. 2. Shodno MoU između Ministarstva odbrane i CCD COE, upućen/a predstavnik/ca Crne Gore na rad u CCD COE.	MO MJU MVP	II kvartal	IV kvartal	170.000,00	Budžet
6.4. Inteziviranje bilateralnih aktivnosti na polju sajber bezbjednost	Minimum dvije institucije su planom bilateralne saradnje konkretizovali minimum 1 aktivnost koja će doprinijeti nadogradnji iskustva, znanja, razmjeni informacija i slično u oblasti sajber bezbjednost.	Ministarstva koja članovi/ce Savjeta za informacionu bezbjednost	II kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	
6.5. Učešće na vježbama u organizaciji NATO, EU, OEBS-a i drugih međunarodnih partnera.	Učešće minimum 4 predstavnika MO i VCG na minimum dvije godišnje međunarodne vježbe (Cyber Coalition, Locked Shiled; CMX, i sl).	MO DZTP MJU	II kvartal	IV kvartal	MO: 10.000,00€ DZTP: 50.000,00	Budžet
6.6. Povećan angažman Crne Gore u okviru platformi međunarodnih organizacija (OEBS; SE i sl) za razmjenu informacija, znanja i dobrih praksi.	Minimum 8 događaja, predavanja i obuka u okviru platformi međunarodnih organizacija na kojima su predstavnici/e Crne Gore uzeli učešće.	MO DZTP	II kvartal	IV kvartal	MO: 3.000,00€ DZTP: 15.000,00€	Budžet
6.7. Skeniranje mrežnog saobraćaja u okviru nformacionog sistema Ministarstva pravde upotrebom naprednih softverskih alata, u	Izvršeno skeniranje mrežno komunikacionog segmenta IT infrastrukture MP	Ministartvo pravde DZTP/CIRT MJU	II kvartal	IV kvartal	Nisu planirana sredstva	-

saradnji sa Vladinim i nacionalnim CIRT-om						
Operativni cilj 7		Uspostavljen sistem zaštite kritične informatičke infrastrukture				
Indikator učinka	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost do 2024.		Ciljna vrijednost do 2026.		
Procenat kritičnih informacionih sistema koji imaju implementirane sve zakonski propisane tehničke mjere zaštite.	n/a	30%		85%		
Broj zaposlenih službenika/ca u CIRT-u	6 službenika/ca	16 službenika/ca		24 službenika/ce		
Aktivnost koja utiče na realizaciju Operativnog cilja 7	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka (kvartal)	Planirani datum završetka (kvartal)	Sredstva planirana za sprovođenje aktivnosti	Izvor finansiranja
7.1. Utvrđivanje liste kritične informatičke infrastrukture	Utvrđena lista kritične informatičke infrastrukture u skladu sa Zakonom o informacionoj bezbjednosti	MJU	III kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	
7.2. Priprema podzakonskog pravnog akta o bližem načinu zaštite kritične informatičke infrastrukture	Pripremljen podzaonski akt po usvajanju Zakona o informacionoj bezbjednosti	MJU	III kvartal	IV kvartal	Nisu potrebna sredstva	
7.3. Jačanje administrativnih kapaciteta	Zaposleno 16 novih službenika/ca	MJU DZTP ANB MO MUP MP MVP	II kvartal	IV kvartal	192.000,00€	Budžet
7.4. Uspostavljanje bezbjednosnog operativnog centra (CIRT SOC-a) u cilju monitoringa kritične informatičke infrastrukture	Nabavljena osnovna oprema za uspostavljanje CIRT SOC-a 1. SIEM rešenje 2. nabavljeno i implemetirano SIEM rešenje	DZTP MJU	II kvartal	IV kvartal	180.000,00€	Budžet / Donacije
7.5. Organizovanje obuke	Organizovane minimum dvije	DZTP	II kvartal	IV kvartal	50.000,00€	Donacije

za vlasnike/ce KII	obuka godišnje za vlasnike/ce KII.	MJU				
7.6. Unapređenje sistema zaštite KII Agencije za nacionalnu bezbjednost	Izmijenjeni interni podzakonski akti u cilju unapređenja KII ANB	ANB	kontinuirano	kontinuirano	Nisu potrebna sredstva	

Napomena: Aktivnosti koje se odnose na obrazovne i nastavne programe iz oblasti sajber bezbjednosti nijesu dio Akcionog plana iz razloga što su iste dio Strategije za digitalizaciju obrazovnog sistema za period 2022-2027. godine i akcionog plana za njeno sprovođenje.